חסידות · ברסלב · ספרים של תלמידים

סיפור שיבה לחיק היהדות מספר אלפן חדת - אנש דפולין

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

סיפור שיבה לחיק היהדות מספר אלפן חדת - אנש דפולין

מקור הטקסט: אור ברסלב

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/סיפור-שיבה-לחיק-היהדות-מספר-אלפן-חדת-אנש-דפולין/
הקובץ נוצר ב־15 בנובמבר 2026 מגרסה v38-202611151759 של הספרייה.

סיפור שיבה לחיק היהדות

לְיַד הָעִיר לוּבְלִין בְּאֶרֶץ פּוֹלַנְיָה הָיְתָה עֲיָרָה אַחַת בְּשֵׁם נַלֶיֶינְצ'וֹב, עֲיָרָה זוֹ הִתְפַּרְסְמָה בְּכָל גְּלִילוֹת פּוֹלַנְיָה בְּשֶׁל הֱיוֹתָהּ מְקוֹם מַרְפֵּא וְהַבְרָאָה לָאֲנָשִׁים חוֹלִים שׁוֹנִים עֵקֶב מֶרְחֲצָאוֹתֶיהָ וּמַעְיְנוֹתֶיהָ הַחַמִּים שֶׁנִּתְבָּרְכָה בָּהֶם. מֵימֵי הַמַּעְיָנוֹת הָיוּ סְמִיכִים כְּעֵין רֶפֶשׁ וְטִיט וְהֵכִילוּ בְּקִרְבָּם גָּפְרִית וְחֹמֶר מִינֶרָלִי מְיֻחָד אֲשֶׁר בְּכֹחָם לְרַפְּאוֹת מַחֲלוֹת קָשׁוֹת. לָעֲיָרָה זוֹ נָהֲרוּ מִכָּל קַצְוֵי הָאָרֶץ אֲלָפִים וְרִבְבוֹת חוֹלִים לְמַטָּרוֹת רִפּוּי. הָעֲיָרָה נִמְצְאָה בְּאֵזוֹר הָרָרִי מֻקָּפֶת יְעָרוֹת גְּדוֹלוֹת דָּבָר שֶׁמָּשַׁךְ לְשָׁם רַבִּים לְמַטָּרוֹת נֹפֶשׁ וּמַרְגּוֹעַ.

לִפְנֵי יוֹתֵר מִתִּשְׁעִים שָׁנָה נִמְצְאָה בְּנַלֶיֶינְצ'וֹב קְהִלָּה יְהוּדִית קְטַנָּה בַּת אַרְבָּעִים מִשְׁפָּחוֹת וּבְתוֹכָם גַּם בַּעַל הַסִּפּוּר הַזֶּה שֶׁהִתְפָּרְנֵס אָז מִמְּכִירַת סְחוֹרוֹת שׁוֹנִים וְגַם מַשְׁקָאוֹת קַלִּים, בֵּין יְהוּדֵי הָעֲיָרָה הָיָה אִישׁ אֶחָד יְדוּעַ בְּשֵׁם יִשְׂרָאֵל מֵאִיר - מְקוֹר פַּרְנָסָתוֹ הָיָה מִקְצוֹעַ הַפֶּחָמוּת אֲשֶׁר הִתְמַחָה בָּהּ הֵיטֵב וְהָיָה בַּעַל מִקְצוֹעַ מֵאוּמָן - מְלַאכְתּוֹ הָיְתָה מְרֻכֶּזֶת בְּעִקָּר בַּעֲשִׂיַּת גַּגּוֹת מִפַּחוֹנִים וּתְקוּנָם. לְרֶגֶל עֲבוֹדָתוֹ הָיָה רָגִיל לְעִתִּים תְּכוּפוֹת לַעֲרֹךְ נְסִיעוֹת לַכְּפָרִים שֶׁבִּסְבִיבוֹת הָעֲיָרָה כְּדֵי לְתַקֵּן גַּגּוֹתֵיהֶם הָרְעוּעִים אוֹ לְהַחְלִיפָם בַּחֲדָשִׁים. מִקְצוֹעַ זֶה הִכְנִיס לוֹ רְוָחִים גְּדוֹלִים וּפִרְנֵס אֶת בְּנֵי מִשְׁפַּחְתּוֹ בְּכָבוֹד, וּבַמּוּבָן הַנִּגְשְׁמִי הָיָה נֶחֱשָׁב לְבַעַל בַּיִת מְכֻבָּד כִּשְׁאָר בַּעֲלֵי בָּתִּים חֲשׁוּבִים.

אַךְ לֹא כֵּן הָיָה יִשְׂרָאֵל מֵאִיר זֶה בְּמַצָּב הָרוּחָנִי, מַצָּב יַהֲדוּתוֹ הָיְתָה בְּשֶׁפֶל הַמַּדְרֵגָה רוּחַ אֱמוּנָתוֹ הָלְכָה וְנִתְרוֹפְפָה אֲצִלּוֹ וְנִשְׁאֲרָה עַל קְצֵה הַמַּזְלֵג וּמַסְעוֹתָיו הִתְכּוּפוֹת לַכְּפָרִים הֵם בְּעִקָּר הָיוּ בְּעוֹכְרָיו, כִּי רֹב זְמַנּוֹ הָיָה צָרִיךְ לְהֵיוֹת מְעֹרָב בֵּין הַגּוֹיִים בְּנֵי הַכְּפָרִים, וּבְהֶיוֹתוֹ תָּדִיר בְּמְחִצָּתָם לָמַד מִמַּעֲשֵׂיהֶם הַמְקֻלְקָלִים וְהַמֻּשְׁחָתִים, וְהִתְרַגֵּל לְחַיֵּיהֶם הַמְגֻשָּׁמִים וְהַבְּהֵמִיִּים שֶׁל הַגּוֹיִים הַכַּפְרִיִּים, וְכָךְ הִתְיַדֵּד עִמָּהֶם עַד כִּי הִרְגִּיל עַצְמוֹ לְבַלּוֹת אִתָּם יַחַד בְּאַחֲוָה וְרֵעוּת מִבְּלִי מֻשִּׂים לֵב שֶׁהוּא יְהוּדִי, וּלְאַט לְאַט הֵחֵל לִשְׁכֹּחַ מְקוֹר מַחֲצַבְתּוֹ הַיְהוּדִי, וּמִדְּחִי אֶל דֶּחִי הִתְחִיל לְהִתְרַחֵק לְעִמְקֵי תְּהוֹם אֶל עֶבְרֵי פִּי פַּחַת, עַד אֲשֶׁר הוֹרִיד אֶת מַסְוֵה הַבּוּשָׁה מֵעַל פָּנָיו וְהִרְהִיב עֹז בְּנַפְשׁוֹ לְטַיֵּל וּלְשַׂחֵק עִם נָכְרִיוֹת... רַחֲמָנָא לִצְלַן, וּמוּבָן שֶׁבְּכָךְ נִפְסְקוּ קְשָׁרָיו לַחֲלוּטִין עִם יְהוּדֵי הָעֲיָרָה.

שְׁמוּעוֹתָיו הָרָעוֹת שֶׁל יִשְׂרָאֵל מֵאִיר הַפֶּחָח עַל דְּבַר דְּרָכָיו הָעַקְלְקַלּוֹת וְהִתְנַהֲגוּתוֹ הַמְבִישָׁה הִצְמִיחוּ כְּנָפַיִם וְהִגִּיעוּ לְאָזְנֵיהֶם שֶׁל תּוֹשָׁבֵי הָעֲיָרָה, וּבְיוֹתֵר הִכּוּ גַּלִּים אֵצֶל יְהוּדֵי הַמָּקוֹם אֲשֶׁר נִדְהֲמוּ לִמְשָׁמַע אָזְנָם וְלֹא יָכְלוּ לְהַשְׁלִים עִם הָעֶסֶק בִּישׁ שֶׁל יִשְׂרָאֵל מֵאִיר הַפֶּחָח אֲשֶׁר בְּתוֹר יְהוּדִי מֵהָעֲיָרָה עָשָׂה רֹשֶׁם מְזַעְזֵעַ עַל תּוֹשָׁבֵי הָעֲיָרָה וְהֵמִיט קָלוֹן וְחֶרְפָּה עַל כָּל הַקְּהִלָּה הַיְּהוּדִית בְּהַכְתִּימוֹ אֶת שְׁמָם וְגָרַם לָהֶם עִגּוּם וְצַעַר רַב מִזֶּה וְאַף בִּזָּיוֹן גָּדוֹל בְּעֵינֵי הַתּוֹשָׁבִים הַנָּכְרִים אֲשֶׁר בְּלָאוֹ הָכֵי הָיוּ לְלַעַג וּלְקָלֶס בְּעֵינֵיהֶם, מִכָּל שֶׁכֵּן

אַחֲרֵי מִקְרֶה מַעֲצִיב זֶה שֶׁסִּפֵּק חֹמֶר בְּיָדָם בְּמַה לְהִתְקַלֵּס מִיהוּדֵי הָעֲיָרָה, אַךְ מַה יָּכְלוּ קְמֶץ הַיְהוּדִים לַעֲשׂוֹת עִם בַּר נָשׁ כָּזֶה, הָרוֹדֵף אַחַר בֶּצַע תַּאֲוֹתָיו וּמוּכָן לְהַפְקִיר נַפְשׁוֹ וְנִשְׁמָתוֹ וּכְבוֹד אֲבוֹתָיו וּכְבוֹד חַיָּיו עֲבוּר חַיֵּי הוֹלְלוּת וְתַעֲנוּגִים מְדֻמִּים, מִבְּלִי לְהִתְחַשֵּׁב כְּלָל בְּרִגְשֵׁי אֶחָיו הַיְהוּדִים הַנֶּאֱנָחִים מָרָה עַל כָּל אֲשֶׁר עוֹלֵל לָהֶם וּדְווּיֵי לֵב וּרְווּיֵי יָגוֹן הֻכְרְחוּ לִבְלֹעַ גְּלוּלָה מָרָה זוֹ וּלְהַשְׁאִיר בְּעֹמֶק נַפְשָׁם כְּאֵב עָצוּם וְעָצוּר עַל אָבְדַן נִשְׁמַת יְהוּדִי בְּקֶרֶב הַגּוֹיִים, וּמֵעֲצַמַּת הַתַּדְהֵמָה וְהַדְּכָאוֹן אֲשֶׁר הֻכּוּ, לֹא קָמָה עוֹד רוּחַ בָּהֶם לֶאֱזֹר עֹז וְאֹמֶץ בִּכְדֵי לְהַשְׁפִּיעַ עָלָיו וּלְהַחֲזִירוֹ לְמוּטָב, וְיַעַן שֶׁגַּם בְּעֵינֵיהֶם הָיָה נִרְאֶה כִּמְיֹאָשׁ וְכִכְלִי לֹא יָצְלַח מִלַּהֲשִׁיבוֹ עַל תִּקּוּנוֹ וּמְכוֹנוֹ, לָכֵן הִשְׁלִימוּ עִם הַמַּצָּב הַזֶּה.

לְיִשְׂרָאֵל מֵאִיר הַפֶּחָח הָיָה בֵּן בְּשֵׁם "לַייְבֶּל", הַבֵּן הַזֶּה כַּמּוּבָן הָיָה מְאֹד מֻזְנָח בְּחִנּוּכוֹ, וּמִכַּיָּון שֶׁאָבִיו לֹא הִשְׁגִּיחַ אַף עַל עַצְמוֹ וְהִמְשִׁיךְ בִּדְרָכָיו הַמְכֹעָרִים, מִמֵּילָא לֹא שָׂם לִבּוֹ לְזָאֹג לְמַעַן חִנּוּךְ וְהַדְרָכַת בְּנוֹ בַּדֶּרֶךְ הַטּוֹבָה וְהַיְשָׁרָה, וּבְנִסְבּוֹת כָּאֵלּוּ מַה יַּעֲשֶׂה הַבֵּן וְלֹא יֶחֱטָא, וְעַל כֵּן גַּם לַייְבֶּל זֶה הָלַךְ אַחֲרֵי שְׁרִירוּת לִבּוֹ וְתַאֲוֹת נַפְשׁוֹ וְהֵחֵל לִרְדֹּף אַחַר חַיֵּי הַפֶּקֶר וְהוֹלְלוּת וּמָצָא מִין אֶת מִינוֹ לְהִתְרוֹעֵעַ עִם חֲבֵרִים רָעִים כְּמוֹתוֹ רֵיקִים וּפוֹחֲזִים מִבְּנֵי הָעֲיָרָה וְאִתָּם יַחַד בִּלָּה אֶת רֹב זְמַנּוֹ.

כַּמּוּבָן שֶׁהִתְנַהֲגוּתָם וּמַעֲשֵׂיהֶם הָיוּ לְמוֹרַת רוּחַ לְכָל יְהוּדֵי הָעֲיָרָה, כָּךְ חַי לַייְבֶּל בְּצַוָּתָא עִם חֲבוּרָה סוֹרֶרָה מִימֵי יַלְדוּתוֹ עַד שֶׁהֵחֵל לְהִתְבַּגֵּר וּלְהַגִּיעַ כְּבָר לְפֶרֶק שְׁנוֹתָיו שֶׁבּוֹ הָיָה צָרִיךְ לַחֲשֹׁב עַל הַתַּכְלִית לִבְנוֹת בַּיִת וְלִשֵּׂא אִשָּׁה וּלְהַקִּים מִשְׁפָּחָה בְּיִשְׂרָאֵל כְּדֶרֶךְ כָּל הָאָדָם.

וְהִנֵּה אֲבִיו יִשְׂרָאֵל מֵאִיר הַפֶּחָח בְּיָדְעוֹ הֵיטֵב אֱמִתּוֹ שֶׁל דָּבָר אֵיךְ הוּא מְבֻזֶּה וּמְאוּס בְּעֵינֵי יְהוּדֵי הַקְּהִלָּה בְּשֶׁל הִתְנַהֲגוּתוֹ הַמַּחְפִּירָה וְגַם יָדוּעַ הוּא לְשִׁמְצָה בְּקֶרֶב שְׁאָר יְהוּדֵי הַסְּבִיבָה, יָדַע נֶאֱמָנָה שֶׁאֵין אִישׁ מֵהֶם חוֹלֵם לְהַעֲלוֹת עַל דַּעְתּוֹ אֵיזֶה מַחֲשֶׁבֶת פִּגּוּל לָבוֹא אִתּוֹ בְּמַגָּע, וּמַה גַּם לִהְיוֹת מְחֻתָּן עִמּוֹ, בְּעוֹד שֶׁגַּם בְּנוֹ הַ"תַּכְשִׁיט" בְּעַצְמוֹ נִתְפַּרְסֵם בְּמַעֲלָלָיו. וּמִי יִרְצֶה לִמְסֹר בִּתּוֹ בְּיָדַיִם כָּאֵלּוּ, וּבְכֵן קִנֵּן בְּלִבּוֹ שֶׁל יִשְׂרָאֵל מֵאִיר הַפֶּחָח דְּאָגָה עֲמֻקָּה וּרְצִינִית נֹכַח הַמַּצָּב הַמֵּבִישׁ הַזֶּה שֶׁנּוֹצַר סְבִיב גּוֹרַל עֲתִידוֹ שֶׁל בְּנוֹ לַייְבֶּל בְּאֵין פְּנִיָּה יָמִין וּשְׂמֹאל. וְנִשְׁאַר נָבוֹךְ וְנִדְהָם מְאֹד בְּהִוָּכַח לוֹ בְּמוֹ עֵינָיו שֶׁכָּאן הִגִּיעַ לְמָבוֹא סָתוּם אֲשֶׁר נִצְּבָת לְפָנָיו חוֹמַת בַּרְזֶל גְּבוֹהָה בְּעִיָּה רְצִינִית שֶׁאֵין לְפִתְרָהּ עַל נְקַלָּה, וְכָל הֶ"עָתִיד" שֶׁל בְּנוֹ מֻנָּחִים עַל כַּף הַמֹּאזְנַיִם וּתְלוּיִים בְּחוּט הַשַּׂעֲרָה.

בָּרֹם יִשְׂרָאֵל מֵאִיר זֶה עִם כָּל הִתְלַבְּטֻיּוֹתָיו הַמְפֻתָּלוֹת וְהַמְבוֹכוֹת, לֹא אִבֵּד עֲדַיִן עֶשְׁתּוֹנוֹתָיו וְרַעְיוֹנוֹתָיו וּלְאֵט לְאֵט הִתְאוֹשֵׁשׁ וְהִתְעוֹדֵד וְהֵחִיר עַצְמוֹ מִכְּבָלָיו הַנִּפְתָּלִים, כִּי הֶרְגֵּל חַיָּיו הַמֻּפְקָרִים הִכְשִׁירוּהוּ כְּבָר לְכָל צַעַד הַגָּרוּעַ בְּיוֹתֵר וְלִמְדוּהוּ הֵיטֵב מַה לַּעֲשׂוֹת בְּנִדּוֹן זֶה, וְעַד מְהֵרָה צָצָה וְצָפָה כְּבָר עַל מַחֲשַׁבְתּוֹ רַעְיוֹן נוֹעָז בַּל יִשָּׂעֵר, (אֲשֶׁר רַק לַאֲנָשִׁים מִסּוּגוֹ שֶׁל

יִשְׂרָאֵל מֵאִיר שֶׁפְּנוּ עֹרֶף לְדַת יַהֲדוּתָם אֶפְשָׁר לְבַצְבֵּץ בְּמֹחָם מַחֲשָׁבוֹת מֵעֵין אֵלּוּ) לְהַמְצָאַת פִּתְרוֹן תְּמִידִי בַּהֲמָרַת דַּת בָּנוֹ וְהַעֲבָרָתוֹ לֶאֱמוּנָה אַחֶרֶת, וְאֶת אֲשֶׁר לֹא הִסְפִּיק הוּא בְּעַצְמוֹ לְהַשְׁלִים פֶּרֶק זֶה בְּמַסֶּכֶת חַיָּיו הַקְלוֹקְלִים, חָשַׁב לְהַשְׁלִימָהּ עַל יְדֵי בְּנוֹ בְּמַסְוֶה שֶׁל הַצָּלָתוֹ. וְיִתָּכֵן מְאֹד שֶׁשִּׁקַּל בְּמָאזְנֵי רַעְיוֹנוֹתָיו גַּם הָאֶפְשָׁרוּת לָשׁוּב וְלַחֲזֹר לְחֵיק הַיַּהֲדוּת, וּבְכָךְ הָיָה פּוֹתֵר בְּקַלּוּת אֶת כָּל בְּעָיוֹתָיו בְּדֶרֶךְ הַיָּשָׁר וְהָרָצוּי וְהַנָּכוֹן, וּבְלִי סָפֵק הָיָה מַצִּיל בְּדֶרֶךְ זוֹ אֶת עַצְמוֹ וְאֶת בְּנוֹ וְאֶת כָּל דּוֹרוֹתָיו וְאַף כְּבוֹד אֲבוֹתָיו, וְהַכֹּל בְּדֶרֶךְ שֶׁל כָּבוֹד וְהִגָּיוֹן אֱנוֹשִׁי, כַּיָּאֶה לִיהוּדִי תּוֹעֶה אֲשֶׁר שֵׁם יִשְׂרָאֵל עָלָיו וְה' אֱלֹקָיו עִמּוֹ בְּכָל קְצוֹת דְּרָכָיו, וְאֵין דָּבָר נִמְנָע מִמֶּנּוּ לְהִקָּרֵא שׁוּב יְהוּדִי כְּכָל יֶתֶר הַיְּהוּדִים, אוּלָם דִּמְיוֹנוֹ וּמַעֲשָׂיו תַּעֲתּוּעָיו הִטְעוּ אוֹתוֹ לַחֲשֹׁב, כִּי הַדֶּרֶךְ חֲזָרָה לִמְקוֹר יַהֲדוּתוֹ אֲטוּמָה וּסְגוּרָה לַחֲלוּטִין בְּפָנָיו כָּךְ שֶׁאֵין עוֹד תִּקָּוָה לְפָנָיו לָשׁוּב לְחֵיק אֲבוֹתָיו, אַחַר שֶׁהִזְדַּקֵּן כְּבָר בְּהֶרְגֵּל מַעֲשָׂיו כָּל כָּךְ עַד שֶׁאֵינוֹ רוֹאֶה אֶפְשָׁרוּת וְדֶרֶךְ לְהִפָּרֵד מֵהֶם, וּכְאִלּוּ חַיָּיו תְּלוּיִים בָּהֶם. (כִּי כָּךְ דַּרְכּוֹ שֶׁל הַבַּעַל דָּבָר לְהַכְבִּיד עַל הַחוֹטֵא וְלַחֲסֹם בְּפָנָיו דַּרְכֵי הַתְּשׁוּבָה בְּמִכְשׁוֹלִים וְאַבְנֵי נֶגֶף בִּכְדֵי לְיַאֲשׁוֹ לְגַמְרֵי מֵעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה). לְבַעֲבוּר זֶה תָּקַף אוֹתוֹ מִין יֵאוּשׁ פְּנִימִי אֲשֶׁר דָּחַף אוֹתוֹ עַל כָּרְחוֹ לְדַרְכֵי חֻלְקְלְקוּת בְּאֵין מַעֲצוֹר, וְכָךְ נוֹצַר בְּמַחֲשַׁבְתּוֹ הָרַעְיוֹן הַנּוֹאָשׁ הַזֶּה כְּצַעַד רִאשׁוֹן לְפִתְרוֹן בְּעָיַת בְּנוֹ.

וּבְכֵן קְרָא יִשְׂרָאֵל מֵאִיר הַפֶּחָח לִבְנוֹ לֵייבֶל וַיֹּאמַר לוֹ: שְׁמַע בְּנִי הֵיטֵב לַאֲשֶׁר אֹמַר לְךָ. אַתָּה הִגַּעְתָּ כְּבָר לְגִיל אֲשֶׁר בּוֹ בַּחוּרִים כְּמוֹךָ מִתְחַתְּנִים וּמְקִימִים בַּיִת וּמִשְׁפָּחָה, אֲבָל הִנְּךָ יוֹדֵעַ שֶׁכֻּלָּם מַכִּירִים אוֹתִי הֵיטֵב וְיוֹדְעִים אֶת מַעֲשַׂי וּמְפָרְסָם אֲנִי יוֹתֵר מִדַּי, לְזֹאת צָרִיךְ אַתָּה לְהָבִין כְּבָר מֵעַצְמְךָ כִּי אֵין לָנוּ שׁוּם מָקוֹם וּמַעֲמָד בֵּין הַיְּהוּדִים אֲשֶׁר אֲנַחְנוּ כִּצְנִינִים בְּעֵינֵיהֶם, וּמִמֵּילָא גַּם אֵין לְךָ שׁוּם סִכּוּיִים לָקַחַת מֵהֶם אִשָּׁה וְלִבְנוֹת לְךָ בַּיִת בְּתוֹכָם. וְאִם כֵּן מַה יִּהְיֶה הַתַּכְלִית מִמְּךָ הֲלֹא תִּשָּׁאֵר גַּלְמוּד וַעֲרִירִי כָּל יָמֶיךָ וְלֹא תַּשְׁאִיר זֶכֶר אַחֲרֶיךָ לָנֶצַח? וְכָךְ הֵחֵל לְתָאֵר לְפָנָיו אֶת גּוֹרָל עֲתִידוֹ בִּתְמוּנוֹת שְׁחוֹרוֹת וַעֲגוּמוֹת, כְּדֵי שֶׁיִּשְׁפַּע מִדְּבָרָיו לְקַבֵּל עֲצָתוֹ וּלְהַגְשִׁים רַעְיוֹנוֹ, מִבְּלִי לְהַשְׁאִיר בְּלֵב בְּנוֹ שׁוּם מָקוֹם לַחֲשֹׁשׁ וּלְהַסֵּס עַל הַתְּמוּרָה הַנּוֹרָאָה שֶׁיְּחוֹלֵל צַעֲדוֹ זֶה בְּחַיָּיו הַפְּרָטִיִּים וְהָאִישִׁיִּים, וּבִדְבָרָיו הַמְשַׁכְנְעִים הִכְשִׁיר אֶת הַקַּרְקַע לְגַבָּיו שֶׁיּוּכַל לְדַבֵּר אִתּוֹ בְּרוּרוֹת וּלְגַלּוֹת לוֹ סוֹד הָרַעְיוֹן הַכָּמוּס אִתּוֹ, וְלֵב בְּנוֹ בַּל יִתְפַּלֵּץ לְשָׁמַע אָזְנָיו הַצָּעָה נוֹרָאָה כָּזוֹ מֵאָבִיו בְּעַצְמוֹ, וְכָךְ הִמְשִׁיךְ יִשְׂרָאֵל מֵאִיר אֶת דְּבָרָיו בְּאָמְרוֹ לִבְנוֹ: דַּע לְךָ בְּנִי, כִּי גּוֹרָל חַיֶּיךָ נָתוּן בְּיָדְךָ, אָמְנָם זֶה תָּלוּי הָרַבֵּה בְּעַצָּה אַחַת שֶׁיֵּשׁ לִי עֲבוּרְךָ, אֲשֶׁר בָּזֶה תּוּכַל אַתָּה בְּעַצְמְךָ לַחֲרֹץ גּוֹרָל הַחַיִּים בְּדַרְכְּךָ לְעָתִיד, וּבְאֹם תְּקַבְּלָה בְּחִיּוּב, כַּאֲשֶׁר מַצָּבְךָ הַנּוֹכְחִי מְחַיֵּב זֹאת, אָז יוּסַר מֵעָלֶיךָ חֶרְפַּת חַיֶּיךָ וְתַגִּיעַ

לְחַיִּים מְאֻשָּׁרִים בְּעֹשֶׁר בְּשַׁלְוָה וְכָבוֹד, לָכֵן אַל תַּחְשֹׁב הַרְבֵּה עַל הַדָּבָר הַזֶּה, רַק שְׁמַע בְּקוֹלִי לַאֲשֶׁר אִיעָצְךָ בְנִי.

בֵּין יְדִידַי וּמַכָּרַי מִתּוֹשָׁבֵי הַכְּפָרִים יֵשׁ לִי יָדִיד מֻשְׁבָּע אִכָּר עָשִׁיר אֶחָד, וְלוֹ בַּת אַחַת, שֶׁלְּדַעְתִּי הִיא מַתְאִימָה מְאֹד כְּבַת זוּג בִּשְׁבִילְךָ, וְגַם אָבִיהָ בְּעַצְמוֹ יִשְׂמַח מְאֹד עַל הַצָּעָה זוֹ, וּבְחֶפֶץ לֵב יִתְרַצֶּה לָתֵת לְךָ אֶת בִּתּוֹ בַּאֲשֶׁר הוּא יְדִידִי וּמַכִּירִי הַטּוֹב. וְשָׁם לֹא תֵדַע שׁוּם מַחְסוֹר כִּי הוּא עָשִׁיר לְמַדַּי וּבֵיתוֹ מָלֵא מִכָּל טוּב וּבְכָךְ תִּהְנֶה מֻחְזֶה עֹשֶׁר, אֲבָל עָלֶיךָ לָדַעַת, שֶׁכְּדֵי לִרְכֹּשׁ אֶת בִּתּוֹ וְעָשְׁרוֹ שֶׁל הָאִכָּר, תְּהֵא מֻכְרָח מִקֹּדֶם לְהָמִיר דָּתְךָ וּלְהִשְׁתַּמֵּד, וְאָז הִנְךָ מְאֻשָּׁר לְעוֹלָם בְּמֻחְצָתוֹ שֶׁל אוֹתוֹ אִכָּר וְרַק בְּדֶרֶךְ זוֹ תּוּכַל לַעֲשׂוֹת תַּכְלִית בַּחַיִּים, וְאַל יִפָּלֵא בְּעֵינֶיךָ, מַה שֶּׁאֲנִי אוֹמֵר לְךָ זֹאת וּכְשֶׁלְּעַצְמִי לֹא עָשִׂיתִי כָּזֹאת, תֵּדַע שֶׁגַּם אֲנִי בְּעַצְמִי הָיִיתִי עוֹשֶׂה כְּמוֹךָ אוּלָם אֲנִי זָקַנְתִּי כְּבָר, וּמִבְּחִינַת הַכְּדָאִיּוּת אֵינוֹ מִשְׁתַּלֵּם לִי לַעֲשׂוֹת כַּדָּבָר הַזֶּה, אֲבָל אַתָּה, דֶּרֶךְ אַחֶרֶת אֵין לְךָ, וּמִי יְדַאֵג בִּשְׁבִיל עֲתִידְךָ אִם לֹא אֲנִי, עַל כֵּן בְּתוֹר אָב רַחֲמָן הִנְנִי מְיַעֵץ לְךָ שֶׁבַּל תַּחְשֹׁב אַחֶרֶת, רַק עֲשֵׂה כְּמוֹ שֶׁאָמַרְתִּי.

לייבְּל זֶה, בְּשָׁמְעוֹ בַּחֲרָדָה אֶת כָּל דִּבְרֵי אָבִיו הַנֶּאֱמָרִים אֵלָיו כְּדַבֵּר אִישׁ אֶל בְּנוֹ הַדּוֹאֵג אֶת עֲתִידוֹ הֵבִין מִיָּד הַדְּבָרִים כַּהֲוָיָתָן, וְנִתְחַוֵּר לוֹ בְּרוּרוֹת לְנֶגֶד מְבוּכוֹתָיו וּבְעָיוֹתָיו הָעֲתִידִים לְהַוּוֹת מִכְשׁוֹל רְצִינִי בְּדַרְכּוֹ לְחַיָּיו הָעַצְמָאִיִּים וּבְלִי שׁוּם הִסּוּס הֵסִיק מַסְקָנָתוֹ בְּהֶחְלֵטִיּוּת לְקַבֵּל הַצָּעַת אָבִיו.

וּבְהָיוֹתוֹ צָעִיר לְיָמִים וַחֲסַר הַדְרָכָה וְחִנּוּךְ, לֹא הִשְׂכִּיל עֲדַיִן לְהַבְחִין מַה טָּמוּן בְּחֻבָּהּ שֶׁל עֲצַת אָבִיו, אֲשֶׁר בְּהִגְשִׁימוֹ אוֹתָהּ מַכְרִית הוּא אֶת עַצְמוֹ וְנִשְׁמָתוֹ לִצְמִיתוּת מֵעֵם הַנִּצְחִי, וּבְמוֹ יָדָיו מְנַתֵּק שַׁלְשֶׁלֶת אֲבוֹתָיו שֶׁל אַלְפֵי דּוֹרוֹת שֶׁמָּסְרוּ נַפְשָׁם לְהֶמְשֵׁךְ דּוֹרוֹתֵיהֶם עַד דּוֹרוֹ שֶׁל מָשִׁיחַ, וּבָכָךְ, הוּא עַצְמוֹ חוֹרֵץ גּוֹרָלוֹ לְכִלָּיוֹן וַאֲבַדּוֹן עוֹלְמֵי רַחֲמָנָא לִצְלַן, וּמֵהֶעְדֵּר רֶגֶשׁ הַהֲבָחָנָה לְ"הַפַּעַל יוֹצֵא" מִצַּעֲדוֹ זֶה, לֹא שָׂם לִבּוֹ לְהִתְבּוֹנֵן וּלְהִתְעַמֵּק בְּטִיב הַצָּעַת אָבִיו, רַק נוֹצְצוּ וְהִבְרִיקוּ לְנֶגֶד עֵינָיו כַּסְפּוֹ וּזְהָבוֹ וּבִתּוֹ שֶׁל אוֹתוֹ אִכָּר עָשִׁיר אֲשֶׁר הִבְטִיחַ לוֹ אָבִיו וְתֹאַר בְּפָנָיו הַחַיִּים הַמְאֻשָּׁרִים בְּמֻחְצָתָם.

וַיֵּלֶךְ הַבָּחוּר לייבְּל וַיַּעַשׂ כִּדְבַר אָבִיו וּבְצַעֲדִים בְּטוּחִים הִתְכּוֹנֵן עַצְמוֹ לִקְרַאת פְּעֻלַּת "הֶמֶרֶת הַדַּת" אֲבָל בְּסוֹד כָּמוּס, וְאַף לַחֲבֵרָיו לֹא גִּלָּה זְמָמוֹ וְתָכְנִיתוֹ לֶעָתִיד, וּבְהוֹדִיעוֹ לַכְּמָרִים חֶפְצוֹ וּרְצוֹנוֹ, מִיָּד קִבְּלוּהוּ בִּזְרוֹעוֹת פְּתוּחוֹת וְהִכְנִיסוּהוּ לְמִנְזָר תַּחַת מִשְׁמָר אֲשֶׁר הִשְׁגִּיחוּ עָלָיו בְּעַיִן פְּקוּחָה לְבַל יִתְחָרֵט אוֹ יַשְׁפִּיעוּ עָלָיו מֵהַחוּץ, וְלייבְּל זֶה נִשְׁאַר שָׁם סָגוּר וּמְסֻגָּר בְּלִי שׁוּם קֶשֶׁר עִם הָעוֹלָם הַחִיצוֹן.

בֵּין יְהוּדֵי הָעֲיָרָה נַלְייִצ'וֹב הָיוּ גַּם אֲנָשִׁים הַנִּמְנִים עִם חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב בֵּינֵיהֶם הָיָה חָסִיד אֶחָד אֲשֶׁר הִתְפָּרְסֵם אַחַר כָּךְ בְּשֵׁם הרה"ח רַבִּי יִצְחָק בְּרַיְיטֶר מְוַאר שָׁא הי"ד (כִּי עָבַר לְגוּר

בְּמֶשֶׁךְ הַזְּמַן בְּוָרְשָׁא עִיר הַבִּירָה שֶׁל פּוֹלַנְיָה כַּאֲשֶׁר יִסַּפֵּר לְקַמָּן, וְהוּא הָיָה מֵחֲשׁוּבֵי חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב אֲשֶׁר הֶפְיֵץ בְּכָל גְּלִילוֹת פּוֹלַנְיָה תּוֹרַת מוֹהֲרַ"ן זצקו"ל וְלִמֵּד וְהִרְבִּיץ בָּרַבִּים חֲסִידוּת בְּרֶסְלֶב, וְעַל יָדוֹ נִתְקָרְבוּ לְדַעַת רַבֵּנוּ זַ"ל מֵאוֹת אֲנָשִׁים מֵהֶם רַבָּנִים דַּיָּנִים לוֹמְדִים מַפְלָגִים וְכוּ' וְכוּ', וּסְתָם אֲנָשִׁים פְּשׁוּטִים וְסוֹחֲרִים וּבַעֲלֵי מְלָאכָה אֲשֶׁר שָׁמְעוּ מִמֶּנּוּ דִּבְרֵי אֱלֹקִים חַיִּים וְשָׁאֲבוּ עִדּוּד וְחִזּוּק מִלַּהַב דִּבּוּרָיו שֶׁיָּצְאוּ מִפִּיו בְּמֶתֶק שְׂפָתַיִם, כִּי הָיָה בַּעַל כִּשָּׁרוֹן נִפְלָא בִּכְלִיל הַמַּעֲלוֹת וּמְחַנֵּן בְּפֶה מֵפִיק מַרְגָּלִיּוֹת, וּמִלְּבַד זֹאת גַּם הָיָה מְמֻאָרֵי דְּחֻשְׁבָּנָא וּבַעַל מַעֲשִׂים לְזִכּוֹת אֶת הָרַבִּים בְּתוֹרָה וַעֲבוֹדַת ה', וְהוּא בְּעַצְמוֹ הָיָה שׁוֹקֵד עַל הַתּוֹרָה וְעַל הָעֲבוֹדָה בֶּאֱמוּנָה וּבִטָּחוֹן וּתְמִימוּת וּפְשִׁיטוּת וּבְיִרְאַת ה' טְהוֹרָה וְכוּ' וְאֵין כָּאן הַמָּקוֹם לְהַאֲרִיךְ בְּפָרְטֵי מַעֲלוֹתָיו וְתָקְפּוֹ וּגְבוּרָתוֹ בְּעוֹלָמָם שֶׁל חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב וּמְסִירוּת נַפְשׁוֹ עֲבוּר עִסְקֵי רַבֵּנוּ זַ"ל, וְעוֹד חַיִּים אִתָּנוּ תַּלְמִידָיו מְזַקְנֵי אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ לְאֹרֶךְ יָמִים וְשָׁנִים הַמְסַפְּרִים נִפְלְאוֹת מַעֲשָׂיו...

יוֹם אֶחָד עָלָה בְּרַעְיוֹנוֹתָיו שֶׁל ה"ר יִצְחָק בְּרֵיסְטֶער הַנַּ"ל לַחֲטֹף שִׂיחָה עִם יִשְׂרָאֵל מֵאִיר הַפֶּחָח, וּלְנַסּוֹת הַפַּעַם לַהֲשִׁיבוֹ מִדַּרְכּוֹ הַתּוֹעָה לְדֶרֶךְ אֲבוֹתָיו, כִּי נִכְמְרוּ רַחֲמָיו מְאֹד עַל נֶפֶשׁ יְהוּדִי כְּמוֹהוּ שֶׁתִּתְעַוֵּב אֶת הָעוֹלָם חֲלִילָה מִתּוֹךְ חַיֶּיהָ "הַגּוֹיִי", לִבְלִי לָשׁוּב עַל עִקְּבוֹת אֲבוֹתָיו וְלִמּוּת כִּיהוּדִי כָּשֵׁר כְּמוֹתָם, אַךְ אֵיךְ יִתְכַּן לְקִבֹּעַ פְּגִישָׁה עִם בָּרְנָשׁ הַזֶּה הַמְבֻלָּה יָמָיו וְלֵילוֹתָיו אֶצֶל הַנָּכְרִים הַכֻּפְרִיִּים וּמִשְׁתַּמֵּט עַצְמוֹ מִלְּהִתְרָאוֹת עִם אֶחָיו הַיְהוּדִים, עַל כֵּן הִבִּיעַ מִשְׁאֲלָתוֹ וְחֶפְצוֹ לִפְנֵי יְהוּדֵי הָעֲיָרָה וּבִקֵּשׁ מֵהֶם שֶׁיַּעַמְדוּ לְעֶזְרָתוֹ לְחַפֵּשׂ כָּל מִינֵי עֵצוֹת וְתַחְבּוּלוֹת וּבִלְבַד שֶׁיּוּכַל לְהַפְגִּישׁ אִתּוֹ. הֵם בְּשָׁמְעָם אֶת דְּבָרָיו הִבִּיטוּ עָלָיו בְּתִמָּהוֹן גָּדוֹל כְּאִלּוּ עוֹמֵד לִפְנֵיהֶם אֶחָד שֶׁהֻקְּיץ מִתּוֹךְ חֲלוֹמוֹ וְאֵינוֹ יוֹדֵעַ כְּלָל מָה אֵרַע. וּמֵה טִּיבוֹ שֶׁל יִשְׂרָאֵל מֵאִיר הַפֶּחָח, וּמִתּוֹךְ רֶגֶשׁ שֶׁל בִּטּוּל לְרַעְיוֹנוֹ הַמּוּזָּר הַזֶּה הִתְחִילוּ לִצְחֹק בְּלַעַג עַל חֲלוֹמוֹתָיו וְעַל דְּבָרָיו בְּאָמְרָם לוֹ: רַבִּי יִצְחָק, כַּלֵּךְ לְךָ מִדַּרְכְּךָ "לֹא דֶּרֶךְ" זוֹ, הַאִם יֵשׁ אֶת נַפְשְׁךָ לְהֵעָשׂוֹת לְלַעַג וּלְקֶלֶס בְּפִי הַבְּרִיּוֹת וְלִהְיוֹת כְּמְצֻחָק בְּעֵינֵיהֶם, וְכִי יֵשׁ עוֹד תִּקְוָה לְבַעַל הָעֲבֵרָה הַזֶּקֶן הַזֶּה שֶׁיֵּיטִיב מַעֲשָׂיו אֲשֶׁר אַתָּה חוֹשֵׁב עָלָיו לְהַחֲזִירוֹ אֶל חֵיק הַיַּהֲדוּת, הֲלֹא טוֹב לְךָ לְסַלֵּק רַעְיוֹנוֹתֶיךָ וּמַחְשְׁבוֹתֶיךָ מִמֶּנּוּ וְלֹא יִהְיֶה לָרִיק עָמָלְךָ וִיגִיעֶךָ, וּבְדָבָרִים מֵעֵין אֵלּוּ נִסּוּ לְשַׁכְנְעוֹ כִּי יַסִּיחַ דַּעְתּוֹ לְגַמְרֵי מִכָּל הָרַעְיוֹן הַזֶּה.

אָמְנָם ה"ר יִצְחָק בְּרֵייסְטֶער, אֲחֲרֵי שִׁקּוּל דַּעְתּוֹ הַנְּבוֹנָה בַּחִשּׁוּבִים הַחִיּוּבִיִּים וְהַשְּׁלִילִיִּים שֶׁבַּדָּבָר כְּבָר הָיְתָה הַחְלָטָתוֹ נְחוּשָׁה לְהַכָּנֵס בָּעֲבִי הַקּוֹרָה וִיהִי מָה, וּבְכֵן לֹא נִתְפַּעֵל מִדִּבְרֵיהֶם כְּלָל וּכְלָל, וְהֵם לֹא יָדְעוּ כִּי רוּחַ אַחֶרֶת הָיְתָה בּוֹ עֵקֶב הֱיוֹתוֹ חָסִיד בֶּרֶסְלֶב בְּכָל לִבּוֹ וְנַפְשׁוֹ וְיָדַע הֵיטֵב מִסִּפְרֵי מוֹהֲרַ"ן זַ"ל שֶׁאֵין שׁוּם יֵאוּשׁ בָּעוֹלָם כְּלָל, וּנְשָׁמָה יְהוּדִית אֵינָהּ נִדַּחַת לְגַמְרֵי, כִּי אֲפִלּוּ בִּשְׁאוֹל תַּחְתִּיּוֹת וּמִתַּחְתִּיו רַחֲמָנָא לִצְלַן גַּם שָׁם נִמְצָא הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לְכָל דּוֹרְשָׁיו וְחוֹשֵׁב מַחֲשָׁבוֹת לְבַל יִדַּח מִמֶּנּוּ נִדָּח, וּנְקֻדַּת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה הַמַּשְׁרֶשֶׁת בְּלֵב הַיְהוּדִי אֵינָהּ נִכְבֵּית לְעוֹלָם רַק צְרִיכִים רוּחַ תּוֹרָה וְיִרְאָה כְּדֵי לְנַשֵּׁב וּלְנַפֵּחַ גַּחֶלֶת הָאֱמוּנָה. וְכָהֶנָּה דְּבָרִים נִפְלָאִים הָרְבֵּה הַמּוּבָאִים בִּסְפָרָיו הַקְּדוֹשִׁים שֶׁל רַבֵּנוּ זַ"ל. וְגַם מְבָאֵר בְּלִקּוּטֵי מוֹהֲרַ"ן (סי' לג) דִּבְרֵי הַיְרוּשַׁלְמִי (תענית פ"א) אִם יֹאמַר לְךָ אָדָם הֵיכָן אֱלֹקֶיךָ תֹּאמַר לוֹ בְּכָרְךָ גָּדוֹל שֶׁל רוֹמִי וְכוּ', הַיְנוּ אֲפִלּוּ בְּמָקוֹם שֶׁהִיא מְלֵאָה גִּלּוּלִים וַעֲבוֹדָה זָרָה וְשָׁם מְדוֹר הַקְּלִפּוֹת, גַּם שָׁם נִמְצָא אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ וּמִשָּׁם אֶפְשָׁר לְדַבֵּק אֶת עַצְמוֹ בּוֹ יִתְבָּרַךְ וְלָשׁוּב אֵלָיו בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה (עי' עוד שם בח"ב סי' י"ב מה שמפרש בזה). וּבְכֵן בְּכֹחַ חִזּוּק אֱמוּנָתוֹ וְהַרְגָּשָׁתוֹ כִּי דְּבָרִים עֶקְרוֹנִיִּים הַלָּלוּ

סוֹבְבִים וְהוֹלְכִים גַּם עַל אֲנָשִׁים מִסּוּגוֹ שֶׁל יִשְׂרָאֵל מֵאִיר הַפֶּחָח, הֲצַת בְּקִרְבּוֹ שֶׁל ה"ר יִצְחָק בְּרַייטָער זִיק שֶׁל תִּקְוָה וּבִטָּחוֹן כִּי יַצְלִיחֵהוּ ה' בְּמַעֲשָׂיו לְהַצִּיל נְשָׁמָה נִדַּחַת וְלַהֲשִׁיבָהּ אֶל אֲבִיהָ שֶׁבַּשָּׁמַיִם, רַק בְּדָבָר אֶחָד הִתְלַבֵּט קְשׁוֹת אֵיךְ יוֹצֵר הַמַּגָּע הַזֶּה עִם הַפְּגִישָׁה הַגּוֹרָלִית, וְעַל כֵּן חִפֵּשׂ דְּרָכִים וְאֶמְצָעִים שׁוֹנִים לְמַעַן יוּכַל לְהַגְשִׁים מַטָּרָה זוֹ.

וְהִנֵּה בְּאַחַד הַיָּמִים אַחֲרֵי מַאֲמַצִּים מְרֻבִּים, עָלְתָה סוֹף כָּל סוֹף בְּיָדוֹ שֶׁל הָרַב יִצְחָק בְּרַייטָער לְהַשִּׂיג מַטְרָתוֹ הַנִּכְסֶפֶת הַמְיֻחֶלֶת לִפְגֹּשׁ אֶת יִשְׂרָאֵל מֵאִיר הַפֶּחָח, אֲשֶׁר תּוֹךְ כְּדֵי עֲבוֹדַת הַפֶּחָחוּת שֶׁלּוֹ אִקְלַע פַּעַם לְבֵית יְהוּדִי לְצֹרֶךְ תִּקּוּן, וְכָךְ נִתְוַדַּע לָרַבִּי יִצְחָק מְקוֹם הִמָּצְאוֹ וְנוֹצַר הַמַּגָּע אִתּוֹ וְחָטַף שִׂיחָה עִמּוֹ עַל דֶּא וְעַל הָא בְּעִנְיָנִים שׁוֹנִים וּבִזְהִירוּת רַבָּה שֶׁלֹּא יַרְגִּישׁ כַּוָּנָתוֹ הָעִקָּרִית הַמֻּסְתֶּרֶת מֵאֲחוֹרֵי דְּבָרָיו, עַד שֶׁמֵּעִנְיָן לְעִנְיָן הֵעֵבִיר בְּרֹב תְּבוּנָתוֹ וְשִׂקְוּל דַּעְתּוֹ גִּלְגּוּל שִׂיחוֹתָיו עַל פַּסֵּי עִנְיָנִים רוּחָנִיִּים, וּבְעִקָּר רִכְזָם עַל נוֹשֵׂא "הָאֱמוּנָה וְהַיַּהֲדוּת" וְשָׁם הִתְלַהֵב רַבִּי יִצְחָק בְּאֵשׁ דַּת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה וּבְאוֹצַר הַמַּאֲמָרִים הַמַּלְהִיבִים שֶׁל חֲסִידוּת בֶּרֶסְלֶב, וּבְכֹחַ דִּבּוּרוֹ וְהַשְׁפָּעָתוֹ גִּלָּה לוֹ דְּבָרִים טְמִירִים וְנֶעֱלָמִים הַחֲבוּיִים בְּנֶפֶשׁ כָּל יְהוּדִי, וְכֵן מַעֲלַת רוֹמְמוּת הַנְּשָׁמָה אֲשֶׁר מִכִּסֵּא הַכָּבוֹד חֲצָבָהּ, וְהִיא עֶצֶם חֵלֶק אֱלוֹקִי מִמַּעַל אֲשֶׁר נֶאֱלָצָה כְּבִיכוֹל מֵאִתּוֹ יִתְבָּרֵךְ הַמַּאֲצִיל כָּל הַבְּרוּאִים, כִּי חֵלֶק ה' עַמּוֹ, וְאֵין קֶץ לְרֹב טוּב הַצָּפוּן לְנִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל לֶעָתִיד בָּעוֹלָם הַבָּא, לְהִתְעַנֵּג וְלֶחֱזוֹת בְּנֹעַם ה' וְלַהֲנוֹת מִזִּיו הַשְּׁכִינָה וְכוּ' וְכוּ', וּבְתוֹךְ לַהַט דְּבָרָיו הִתְחִיל לְהוֹכִיחוֹ בְּמֻקָּל נֹעַם אֵיךְ הִרְחִיק לָכֶת בְּכִסְילוּת שִׂכְלוֹ וּבַעֲכִירַת מַעֲשָׂיו, וְאֵיךְ הִשְׁלִיךְ עַצְמוֹ מֵאִגֶּרֶת רָמָה לְבֵירָא עֲמִיקְתָא וְהִגִּיעַ לַדְּיוֹטָא הַתַּחְתּוֹנָה עַד כְּדֵי אֲבָדָן חַיָּיו וּכְרִיתַת נַפְשׁוֹ מֵחַיִּים הַנִּצְחִיִּים וְכֵן הִמְשִׁיךְ בְּמֶתֶק שִׂפְתָיו לִשְׁכְנְעוֹ לַעֲזֹב דַּרְכּוֹ הָרַע וְהַמַּשְׁחִת, וְיַשְׁלִיךְ כָּל חֲטָאָיו אֲחֲרֵי גֵּוּוֹ לִשְׁכֹּחַ כָּל הֶעָבָר, וְיִפְתַּח פֶּרֶק חָדָשׁ בְּתוֹלְדוֹת חַיָּיו אֲשֶׁר יֵשׁ לוֹ עוֹד לִחְיוֹת עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה, וּלְאַט לְאַט הִתְחִילוּ דְּבָרָיו הַנּוֹקְבִים וְיוֹרְדִים עַד הַתְּהוֹמוֹ לְשַׁבֵּר אֶת לֵב הָאֶבֶן שֶׁל יִשְׂרָאֵל מֵאִיר עַד שֶׁנִּתְרַכֵּךְ לְגַמְרֵי קַשְׁיוּת עָרְפּוֹ, וְאָז הִתְחִיל לְהִתְפַּכֵּחַ מִשִּׁכְרוּת חֶמְדַּת הֶבְלֵי הָעוֹלָם וְנִפְקְחוּ עֵינֵי שִׂכְלוֹ לְהִסְתַּכֵּל בֶּאֱמֶת וּבְכֵנוּת עַל כָּל הַנַּעֲשֶׂה אִתּוֹ, וּלְאַיֵּזֶה תְּהוֹם הִתְדַּרְדֵּר בְּהִתְנַכְּרוֹ לְאֶחָיו הַיְּהוּדִים וְנִתּוּק נִשְׁמָתוֹ מִמְּקוֹר הַחַיִּים וְהַפְקָרַת חַיָּיו וּכְבוֹד אֲבוֹתָיו עֲבוּר בֶּצַע תַּאֲוֹתָיו הַמְדֻמִּיוֹת, וְכָךְ הֵחֵל לְהַרְגִּישׁ מוּעֶקֶת מַצְפּוּן לְבָבוֹ וּמוֹסַר כִּלְיוֹתָיו עַד שֶׁהִתְפָּרֵץ בִּבְכִי גָּדוֹל וְהִזִּיל דְּמָעוֹת שְׁלִישׁ עַל יַמָּיו וּשְׁנוֹתָיו שֶׁעָבְרוּ בַּחֹשֶׁךְ.

רַבִּי יִצְחָק בֵּרַאוֹתוֹ שֶׁדְּבָרָיו חָדְרוּ לְתוֹךְ מַעֲמַקֵּי לִבּוֹ שֶׁל יִשְׂרָאֵל מֵאִיר, וּפְעָלוּ פְּעֻלָּתָם הָרְצוּיָה לְהַצִּית בְּקִרְבּוֹ הַזִּיק וְנִיצוֹץ הַיְּהוּדִי, וּלְחוֹלֵל מַהְפֵּכָה גְּדוֹלָה בְּנִבְכֵי נַפְשׁוֹ עַד שֶׁתִּקְפוּהוּ רִגְשֵׁי חֲרָטָה עֲזִים וַאֲמִתִּיִּים עַל כָּל עֲבָרוֹ הַמְכֹעָר, הֵחֵל לְהַרְאוֹת לוֹ פָּנִים מְאִירוֹת וּמִסְבִּירוֹת בְּרוּחַ וּרְחוּמָאִית, וּלְדַבֵּר עַל לִבּוֹ דִּבְרֵי חֵן וְשֵׂכֶל וְטוֹב, דְּבָרִים הַמִּתְיַשְּׁבִים עַל הַלֵּב בְּשִׁבְעָה מְשִׁיבֵי טַעַם, וְהֵפִיחַ בּוֹ רוּחַ חַיִּים חֲדָשָׁה, וְעוֹדְדוֹ וְחִזְּקוֹ וְאִמְּצוֹ לַעֲבֹר לְנַמְרֵי עַל פַּסִּים אֲחֵרִים וּלְהַתְחִיל לְנַהֵל חַיִּים חֲדָשִׁים כְּאִלּוּ הַיּוֹם נוֹלַד וְאֵין לוֹ שׁוּם קֶשֶׁר כְּלָל עִם הֶעָבָר, וְאַדְרַבָּה אִם יִזְכֶּה לָשׁוּב תְּשׁוּבָה מֵאַהֲבָה אֲזַי כָּל חֲטָאָיו יִתְהַפְּכוּ לְזְכֻיּוֹת וְיִתְעַלֶּה לְדַרְגָּא גְּבוֹהָה מְאֹד מְאֹד, כִּי בְּמָקוֹם שֶׁבַּעֲלֵי תְּשׁוּבָה עוֹמְדִים אֵין צַדִּיקִים גְּמוּרִים יְכוֹלִים לַעֲמֹד, וּבְאֹפֶן כָּזֶה יַשִּׂיג שְׁלֵמוּתוֹ וְיִקְנֶה עוֹלָמוֹ הַנִּצְחִי.

וְכֵן הִצְלִיחַ רַבִּי יִצְחָק לְהַחֲזִירוֹ לְמוּטָב וּלְהַכְנִיסוֹ שׁוּב לְחֵיק הַיַּהֲדוּת, וְנָהֳפַךְ לְאִישׁ אַחֵר לְגַמְרֵי לִיהוּדִי כָּשֵׁר לְהַפְלִיא שׁוֹמֵר תּוֹרָה וּמְדַקְדֵּק בְּמִצְוֹת קַלּוֹת כְּבֶחָמוּרוֹת וְגִדֵּל זָקָן וּפֵאוֹת כְּכָל אֶחָיו הַיְהוּדִים וְנַעֲשָׂה בַּעַל תְּשׁוּבָה גָּמוּר. וְכָל הָעֲיָרָה הִתְיַחֲסָה כְּלַפָּיו בְּדֶרֶךְ אֶרֶץ וּבְכִנּוּי שֶׁל כָּבוֹד "רַבִּי יִשְׂרָאֵל מֵאִיר", וּבְכָל נִימֵי נַפְשׁוֹ וּלְבָבוֹ נִתְקַשֵּׁר לְרַבִּי יִצְחָק כְּאוֹהֵב דָּבֵק מֵאָח וְלֹא סָר מִדְּבָרָיו יָמִין וּשְׂמֹאל, וְכֵן נִתְקָרֵב עַל יָדוֹ לְחַסִידוּת בְּרֶסְלֶב וּבְצַמָּאוֹן רַב שָׁתָה דְּבָרָיו הַקְּדוֹשִׁים שֶׁל מוֹהַר"ן זצוק"ל אֲשֶׁר מִשָּׁם שָׁאַב עִדּוּד וְנֹחַם וּמַרְגּוֹעַ לְנַפְשׁוֹ הַשׁוֹקֶקָה לְתַקֵּן אֶת הֶעָבָר וּלְהִתְעַלּוֹת בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה כָּרָאוּי, וְזָכָה יוֹתֵר מֵעָשָׂר פְּעָמִים לִנְסֹעַ עַל רֹאשׁ הַשָּׁנָה לְעִיר אוּמַן בְּרוּסְיָה מְקוֹם צִיּוּנוֹ הַקָּדוֹשׁ שֶׁל רַבֵּנוּ זַ"ל מִבְּרֶסְלֶב, וְלֹא זוֹ בִּלְבַד אֶלָּא אַף גַּם זָכָה וְזָכָה אֶת הָרַבִּים מִבָּזֶה שֶׁלִּקֵּט אִתּוֹ בִּנְסִיעָתוֹ לְאוּמַן עוֹד חֲסִידִים עַל חֶשְׁבּוֹנוֹ וְהוֹצָאָתוֹ, וְשָׁכַר לְמַטָּרָה זוֹ קָרוֹן מְיֻחָד אֲשֶׁר נִתְפָּרְסֵם אַחַר כָּךְ בְּשֵׁם "דֶּעֶר בְּרֶסְלֶבֶר וָואגָען" [הַקָּרוֹן הַבְּרֶסְלֶבָאִי].

וְלֹא הָיָה קֵץ לְאָשְׁרוֹ וּגְבוּל לְשִׂמְחָתוֹ עַל שֶׁזָּכָה לָשׁוּב לִמְקוֹר מַחֲצַבְתּוֹ וְדַרְכֵי אֲבוֹתָיו וְלַחֲסוֹת בְּצֵל כַּנְפֵי אַדְמוֹ"ר זצוק"ל וְלֶהֱנוֹת מֵאוֹרוֹ הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ, וְתָמִיד הָיָה רָגִיל לִרְקֹד לְפַזֵּז וּלְכַרְכֵּר בְּכָל עֹז וְהִתְלַהֲבוּת וְשִׂמְחָה עֲצוּמָה תּוֹךְ נְתִינַת שֶׁבַח וְהוֹדָאָה לְאָבִיו שֶׁבַּשָּׁמַיִם שֶׁשָּׁפַר חֶלְקוֹ וְגוֹרָלוֹ לְהַבְדִּילוֹ מִן הַתּוֹעִים וְלֹא נָתַנוֹ לְהִטָּמַע בֵּין הָעַכּוּ"ם וְהֶחֱזִירוֹ תַּחַת כַּנְפֵי הַשְּׁכִינָה, אֲבָל לְפִסְגַּת שִׂמְחָתוֹ וְשִׂיא חֶדְוָתוֹ הִגִּיעַ בְּלֵיל שַׁבַּת קֹדֶשׁ שֶׁאָז נָחָה עָלָיו הָרוּחַ וְהַנֶּפֶשׁ יְתֵרָה וְנִתְפָּרְצָה הַשִּׂמְחָה לַחוּץ בְּלִי מְצָרִים וּגְבוּלִים, וּבְרֹב לַהַט שִׂמְחָתוֹ יָצָא בְּמָחוֹל וּבְרִקּוּדוֹ הַנִּלְהָב אָחַז בְּאֵיזֶה כִּסֵּא וְרָקַד. כִּי כָּל כָּךְ אָפְפָה אוֹתוֹ הַשִּׂמְחָה הָאֲצוּרָה בְּלִבּוֹ כְּאֵשׁ יוֹקֶדֶת עַד שֶׁלִּבּוֹ נָשָׂא אֶת רַגְלָיו לִרְקֹד וּלְהַבִּיעַ עֹז שִׂמְחָתוֹ בְּכָל צוּרָה וְאֹפֶן שֶׁתִּהְיֶה אֲפִלּוּ עִם כִּסֵּא, וְעַבְדָּא זֹאת נִתְגַּלָּה מִסִּבָּה זוֹ, כְּאָמוּר (בְּרֹאשׁ הַסִּפּוּר) הָיְתָה הָעֲיָרָה נַלְנַצ'וֹב מְקוֹם מַרְפֵּא וְהַבְרָאָה, וּבֵין הַמְבַקְּרִים הָיוּ גַּם רַבָּנִים וְאַדְמוֹרִי"ם מִפָּרְסַמִּים, וְאֵרַע שֶׁפַּעַם אַחַת הִתְאַכְסֵן אַחַד הָאַדְמוֹרִי"ם עִם חֲסִידָיו בְּשִׂכֶּנוּתוֹ שֶׁל רַבִּי יִשְׂרָאֵל מֵאִיר, וּבְהַגִּיעַ לֵיל שַׁבַּת קֹדֶשׁ עָרַךְ כְּמִנְהָגוֹ רְקוּדָיו הָעֲלִיזִים, וְזֶה הִפְרִיעַ מְאֹד לַחֲסִידִים בְּעֵת עֲרִיכַת הַשֻּׁלְחָן שֶׁל רַבָּם, וּבְכֵן בָּאוּ לְבַקְּשׁוֹ שֶׁלֹּא יְעוֹרֵר רַעַשׁ וְלֹא יַפְרִיעַ לָהֶם, אוּלָם הוּא בְּשֶׁלּוֹ, רוֹקֵד וְצוֹהֵל בְּדִבְקוּת רַבָּה וְאֵינוֹ שָׂם לֵב לָהֶם, וְהֵם דָּפְקוּ בְּחָזְקָה עַל דַּלְתּוֹ וְחִלְּונוֹ וְהוּא אֵינוֹ שׁוֹמֵעַ כְּלָל רַק מַמְשִׁיךְ לִרְקֹד בְּיֶתֶר הִתְלַהֲבוּת וּבְהִתְפַּשְׁטוּת הַגַּשְׁמִיּוּת, וְאָז נִתְוַדַּע בָּרַבִּים מֵרִקּוּדָיו הַנִּלְהָבִים בְּלֵיל שַׁבַּת קֹדֶשׁ. וְדָבָר מְעַנְיֵן מְצַיֵּן בַּעַל הַסִּפּוּר הַזֶּה שֶׁהוּא בְּעַצְמוֹ הָיָה לוֹ בַּעֲיָרָה זוֹ חֲנוּת גָּלַנְטֶרְיָה וּבִימֵי הַקַּיִץ הַלּוֹהֲטִים מָכַר גַּם כֵּן מַשְׁקָאוֹת קָרִים לְמְבַקְּרֵי הָעֲיָרָה לְשֵׁם הַבְרָאָה וְנֹפֶשׁ, וּפַעַם אַחַת בָּא רַבִּי יִשְׂרָאֵל מֵאִיר וְקָנָה אֶצְלוֹ כּוֹס סוֹדָה, וּכְשֶׁנִּמַּר לִשְׁתּוֹת הַזְּמִין אֶצְלוֹ כּוֹס שֵׁנִי, אוּלָם לִפְנֵי שְׁתִיָּתוֹ נִשְׁאַר עוֹמֵד שָׁקוּעַ בְּמַחֲשַׁבְתּוֹ, וְשָׁאַל אוֹתוֹ בַּעַל הַחֲנוּת, מַה קָּרָה לְךָ וּמַדּוּעַ אֵינְךָ שׁוֹתֶה? עָנָה וְאָמַר לוֹ רַבִּי יִשְׂרָאֵל מֵאִיר, אַגִּיד לְךָ סִבַּת הַדָּבָר עַל מָה אֲנִי מְהַסֵּס לִשְׁתּוֹת כּוֹס שֵׁנִי, אוּלָם הֱיוֹת וּבִבְרָכָתִי עַל כּוֹס הָרִאשׁוֹן לֹא הִתְכַּוַּנְתִּי לִשְׁתּוֹת כּוֹס הַשֵּׁנִי, וּבְכֵן הִנְנִי מִסְתַּפֵּק אִם

הַבְּרָכָה עוֹלָה עַל כּוֹס זֶה אוֹ לֹא. וּמְצַיֵּן בַּעַל הַסִּפּוּר שֶׁאָז בְּשָׁמְעוּ הַדְּבָרִים הָאֱלֶּה יוֹצְאִים מִפִּי רַבִּי יִשְׂרָאֵל מֵאִיר, עָמַד נִדְהָם וּמִשְׁתּוֹמֵם מוּלוֹ, הַאִם זֶהוּ אוֹתוֹ הָעוֹכֵר יִשְׂרָאֵל מֵאִיר שֶׁהָיָה מְפֻרְסָם לִשְׁמְצָה בְּכָל הַסְּבִיבָה, וְעַכְשָׁיו עוֹמֵד לְנֶגְדִּי כִּיהוּדִי יָרֵא וְחָרֵד וְשָׁלֵם עִם אֱלֹקָיו הַזָּהִיר וּמְדַקְדֵּק בְּכָל סָעִיף קָטָן שֶׁל הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ, וְעוֹד מְקַיֵּם מַאֲמַר חַז"ל "מָאן דְּבָעֵי לְמֶהֱוֵי חֲסִידָא לִקְיֵים מִלֵּי דְּבָרְכוֹת" (ב"ק דף ל) וְהִתְפַּעֵל מְאֹד מֵעֹצֶם כֹּחַהּ שֶׁל תְּשׁוּבָה שֶׁיּוֹכַל אִישׁ כָּזֶה לַהֲפֹךְ עוֹרוֹ וּלְהִשְׁתַּנּוֹת לְטוֹבָה מִן הַקְצֶה אֶל הַקְצֶה וּלְהִתְעַלּוֹת לְמַדְרֵגָה נַעֲלָה כָּזוֹ, וְהוֹכִיחַ סוֹפוֹ עַל תְּחִלָּתוֹ שֶׁכָּל עָמְלוֹ וְיגִיעוֹ שֶׁל רַבִּי יִצְחָק בְּרַיְיטֶר (אֲשֶׁר כָּל הָעֵירָה לָעֲגָה לְמַאֲמַצָיו) לֹא הָיָה לְרִיק וְכָל פְּעֻלּוֹ וּמִרְצוֹ וְכֹחוֹ שֶׁהִשְׁקִיעַ בְּאִישׁ הַזֶּה הִצְמִיחָה כְּנָפַיִם וְנָשָׂא פְּרִי לְשֵׁם וּלְתִפְאֶרֶת וְנִתְקַדֵּשׁ שֵׁם שָׁמַיִם בְּכָל סְבִיבוֹתָיו עַל יְדֵי פְּעֻלָּתוֹ הַבְּרוּכָה, וְכַיָּדוּעַ מִסִּפְרֵי הַקְּדוֹשִׁים שֶׁעִם נְפָשׁוֹת כָּאֵלּוּ מִתְפָּאֶרֶת הַשְׁכִינָה הַקְּדוֹשָׁה לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא "חֲזוּ בְּמַה בָּרָא קָאָתִינָא לְגַבָּךְ" וְכָל זֶה הוֹדוֹת לַכֹּחוֹת הַנַּפְשִׁיִּים הַחֲזָקִים שֶׁל רַבִּי יִצְחָק בְּרַיְיטֶר שֶׁקִּבְּלָם מִתּוֹךְ שְׁקִידָתוֹ עַל סִפְרֵי מוֹהַר"ן מִבְּרֶסְלֶב אֲשֶׁר מִשָּׁם שָׁאַב חֹמֶר לְמַכְבִּיר בְּעִנְיְנֵי אֱמוּנָה וּתְשׁוּבָה וּבִטָּחוֹן וְכוּ' וְגַם שָׂפָה בְּרוּרָה וּנְעִימָה וּלְשׁוֹן לְמוּדִים לְדַבֵּר עַל לֵב הָאֲנָשִׁים תּוֹעִים וְטוֹעִים (וֶאֱפִלּוּ מְסוּגוֹ הַגְּרוּעַ שֶׁל יִשְׂרָאֵל מֵאִיר הַפֶּחָח הַפְּרָחָק) וּלְהַחֲזִירָם לְמוּטָב וְלַהֲשִׁיבָם אֶל אֲבִיהֶם שֶׁבַּשָּׁמַיִם.

כְּעֵת נַחֲזֹר לְהַפָּרָשָׁה הַמְבִישָׁה שֶׁל בְּנוֹ "לֵייבֶל", כְּאָמוּר לְעֵיל בַּסִּפּוּר הֻחְלִיט לֵייבֶל לְהָמִיר דָּתוֹ, וְלָכֵן הִתְמַסֵּר עַצְמוֹ לִידֵי הַכְּמָרִים וְהֶכְנַס תַּחַת שְׁמִירָה קַפְדָנִית לְמִנְזָר גָּדוֹל בְּעֲיָרָה בּוֹמְבִּלִיץ (וואמוועליץ) הַסְּמוּכָה לְנַלְנָצ'וֹב, וְשָׁם הָיָה סָגוּר וּמְסֻגָּר אֵין יוֹצֵא וְאֵין בָּא, חֲבֵרָיו הַיְדוּעִים שֶׁל לֵייבֶל אַף שֶׁגַּם הֵם בְּעַצְמָם הָיוּ רֵיקִים וּפוֹחֲזִים בְּמַעֲלֵלֵיהֶם הַמַּשְׁחִתִים מִכָּל מָקוֹם נִדְהֲמוּ מְאֹד לִמְשֹׁמַע אָזְנָם עַל מַעֲשֵׂה הַפְּזִיזוּת שֶׁל לֵייבֶל בַּהֲמָרַת דָּתוֹ, וְלֹא יָכְלוּ לְעַכֵּל צַעֲדוֹ הַשָּׁפָל וְהַמַּחְפִּיר הַזֶּה אֲשֶׁר הִנְחִית עֲלֵיהֶם מַהֲלוּמָה קָשָׁה בְּמַפְתִּיעַ, מִבְּלִי לְהִתְיַעֵץ אִתָּם כְּלָל וּכְלָל וְאַף לְגַלּוֹת לָהֶם שֶׁמֶץ דָּבָר מַהוּ דָּבָר הַמְּנִיעוֹ לְהַמְפָּנֶה הַחַד הַזֶּה שֶׁעוֹמֵד לְחוֹלֵל בְּמַסֶּכֶת חַיָּיו, אַף מַה יָכְלוּ לַעֲשׂוֹת לוֹ אַחֲרֵי אֲשֶׁר נֶעֱלַם מֵאִתָּם בְּפִתְאֹמִיּוּת כָּזוֹ שֶׁלֹּא הִשְׁאִיר אַחֲרָיו עֻקְבוֹת שֶׁיּוּכְלוּ לְמָצְאוֹ, עַד שֶׁנּוֹדַע לָהֶם דְּבַר הִמָּצְאוּ בְּמִנְזָר סָגוּר, וּמִמֵּילָא קִצְרָה יָדָם מִלְּהַשִּׂיגוֹ.

כַּעֲבֹר חֲצִי שָׁעָה לְעֶרֶךְ לִהְיוֹתוֹ בַּמִּנְזָר וּכְבָר עָבַר כָּל הַמִּבְחָנִים וְתַהֲלִיכֵי הַשְׁמָד, הָלַךְ פַּעַם בְּחֶבְרַת כְּמָרִים לַעֲרֹךְ קְנִיּוֹת בַּשּׁוּק, וְהִנֵּה פָּגְשׁוּ אוֹתוֹ חֲבֵרָיו וּמִיָּד נִגְּשׁוּ אֵלָיו מִן הַצַּד וְהוֹכִיחוּ אוֹתוֹ עַל פָּנָיו וַיְדַבְּרוּ אֵלָיו קָשׁוֹת, הַאִם בִּשְׁבִיל לְלֶכֶת אַחֲרֵי שְׁרִירוּת לִבְּךָ וּלְסַפֵּק תַּאֲוָתְךָ בְּנִשּׂוּאֵי נָכְרִית רַחֲמָנָא לִצְלַן הָיִיתָ צָרִיךְ לְהַחֲלִיף אֶת הַכְּתֹנֶת וּלְהִשְׁתַּמֵּד, מַדּוּעַ לֹא סִפַּרְתָּ לָנוּ מֵאֲשֶׁר מִתְרַחֵשׁ בְּלִבְּךָ בְּנִדּוֹן זֶה וְהָיִינוּ בָּאִים לְעֶזְרְךָ בְּהִתְלַבְּטֻיּוֹתֶיךָ וּבִמְבוּכוֹתֶיךָ

וּמְסַפְּקִים עַל נְקֻלָּה תַּאֲוַת לִבְּךָ לְלֹא צֹרֶךְ בְּאִבּוּד עֶשְׁתּוֹנוֹתֶיךָ עַד כְּדֵי נִתּוּק יְהֲדוּתְךָ וְחַבְרוּתְךָ אִתָּנוּ? אוּלָם לְתִמְהוֹנָם הָרַב עָנָה לָהֶם בִּשְׁלִילוֹת, שֶׁבִּשְׁבִילָם הוּא אָבוּד וְהוּא כְּבָר אַחַר מַעֲשֵׂה הַהִשְׁתַּמְּדוּת וְאִי אֶפְשָׁר לוֹ לָשׁוּב וְלַחֲזֹר אֲחוֹרַנִּית, וְאֵין לָהֶם מָה לְדַבֵּר אִתּוֹ יוֹתֵר בָּזֶה, וְכָךְ נִפְרַד מֵהֶם, חֲבֵרָיו נִשְׁאֲרוּ עוֹמְדִים נִדְהָמִים וְנִכְלָמִים מִלַּייְבֵּל הַמְשֻׁמָּד אֲשֶׁר נוֹכְחוּ לָדַעַת כִּי דִּבְרֵיהֶם נָפְלוּ עַל אָזְנַיִם אֲטוּמוֹת וְהוּא עוֹמֵד בְּמֵרִיוֹ וּבְקַשְׁיוּת עָרְפּוֹ, וּבְזָדוֹן מָעַל בְּחֶבְרַת יְדִידָיו הַטּוֹבִים בְּיוֹתֵר, וּפָנָה לָהֶם עֹרֶף בְּצוּרָה מְבִישָׁה כְּזֹאת, אֲשֶׁר גָּרַם לָהֶם מַפַּח נֶפֶשׁ וְהִכְאִיב לָהֶם מְאֹד, וּמִזֶּה שֶׁכְּנִעוּ שֶׁאֵין עוֹד שׂוּם פֶּתַח תִּקְוָה לְהוֹצִיאוֹ מִשָּׁם וְשֶׁנִּתַּק הַקֶּשֶׁר בֵּינוֹ וּבֵינֵיהֶם לָנֶצַח וְיֹאבַד מִתּוֹךְ הַקָּהָל.

בְּרֹם אֶחָד שֶׁלֹּא אָבַד אֱמוּנָתוֹ וְתִקְוָתוֹ וְחִפֵּשׂ עֵצוֹת לְהַפְגִּשׁ עִם לַייְבֵּל הַמְשֻׁמָּד וּלְהַחֲזִירוֹ לְחֵיק הַמִּשְׁפָּחָה הָיָה רַבִּי יִצְחָק בְּרַייטֶר, אֲשֶׁר מִתּוֹךְ נִסְיוֹנוֹ הֶעָבָר אֵצֶל אָבִיו רַבִּי יִשְׂרָאֵל מֵאִיר הַבַּעַל תְּשׁוּבָה, רָאָה בַּעֲלִיל שֶׁיְּגִיעוֹ וַעֲמָלוֹ בּוֹ לֹא הָיָה לָרִיק כְּלָל וּכְלָל, וּפְעָלָתוֹ הֲנִיבָה פֵּרוֹת כַּמֻּסָּפָּר לְעֵיל, וּבְכֵן הַצָּלָחָה רַבָּה זוֹ הֵפִיחָה בְּקִרְבּוֹ זִיק שֶׁל תִּקְוָה שֶׁגַּם אֵצֶל בְּנוֹ הַמְשֻׁמָּד יוּכַל לְחוֹלֵל נִפְלָאוֹת בְּכֹחַ אֱמוּנָתוֹ וּבִטָּחוֹנוֹ בּוֹ יִתְבָּרַךְ הַצּוֹפֶה לָרִשָּׁע וְחָפֵץ בְּהִצָּדְקוֹ וְרוֹצֶה בִּתְשׁוּבַת רִשָּׁעִים וְכוּ' וּבְחָשְׁבוֹ עַל הַצָּלָתוֹ שֶׁל לַייְבֵּל הֵבִין שֶׁרַק חֲבֵרָיו לְשֶׁעָבָר יְכוֹלִים לְשַׁמֵּשׁ לוֹ חוּט הַמְקַשֵּׁר הַיְחִידִי לִפְגִישָׁתוֹ עִמּוֹ.

וְאָמְנָם בְּאַחַד הַיָּמִים נִתְרָאָה רַבִּי יִצְחָק עִם חֲבֵרָיו, וְהֵבִיא בִּפְנֵיהֶם מִשְׁאֲלָתוֹ וּשְׁאִיפָתוֹ לְבוֹא בְּמַגָּע אִתּוֹ, בַּקָּשָׁה מוּזָרָה זוֹ עוֹרְרָה תְּמִהוֹן רַב בִּפְנֵי הַחֲבֵרִים וְהוּקְשָׁה לִיהוּדֵי מִסּוּגוֹ שֶׁל רַבִּי יִצְחָק עִם מְשֻׁמָּד כָּזֶה אֲשֶׁר נִתֵּק עַצְמוֹ לְגַמְרֵי מֵחַיִּק יַהֲדוּתוֹ, אוּלָם בְּהֶמְשֵׁךְ שִׂיחָתוֹ עִמּוֹ נִתְרַשְּׁמוּ מִמֶּנּוּ בְּהַכָּרָתָם בּוֹ כְּאִישׁ חָשׁוּב פִּקֵּחַ וּמַשְׂכִּיל וּבַעַל הַשְׁפָּעָה וְשִׁכְנוּעַ, וְלָכֵן מִתּוֹךְ הַעֲרָכָה וְהַעֲרָצָה לְאִישִׁיּוּתוֹ נָעְתְּרוּ לְבַקָּשָׁתוֹ בְּהַבְטָחָתָם לִמְסֹר לוֹ מִדֵּי פַּעַם אִינְפוֹרְמַצְיָה בְּנוֹגֵעַ לִתְנוּעוֹתָיו שֶׁל לַייְבֵּל, וּמֵהֶם נוֹדַע לוֹ שֶׁהוּא עָזַב כְּבָר אֶת הַמְּנָזָר וְהוּא מִתְהַלֵּךְ כְּבָר בְּאֹפֶן חָפְשִׁי בִּרְחוֹבוֹת הָעִיר.

וַיְהִי הַיּוֹם, וַחֲבֵרָיו הוֹדִיעוּ לְרַבִּי יִצְחָק שֶׁלַּייְבֵּל מְבַקֵּר כְּמַעַט בְּכָל יוֹם בְּגַן הָעִיר הַגָּדוֹל אֲשֶׁר בְּנַלְנְצ'וֹב וּמְבַלֶּה שָׁם כַּמָּה שָׁעוֹת, מוּבָן שֶׁלֹּא הָיָה קֵץ לְשִׂמְחָתוֹ שֶׁל רַבִּי יִצְחָק בִּבְשׂוֹרָה מְיֻחֶלֶת זוֹ, וְאַף שֶׁלֹּא יָדַע מֵרֹאשׁ כַּמָּה יַצְלִיחַ בִּפְגִישָׁתוֹ וְאֵיךְ יִפֹּל דָּבָר מִכָּל מָקוֹם נָדַלַק בְּקִרְבּוֹ זִיק שֶׁל תִּקְוָה שֶׁאֻכַּן יִתְגַּשֵּׁם מַטָּרָתוֹ וּתְשׁוּקָתוֹ הַנִּכְסֶפֶת זְמַן כֹּה רַב, וּמִבְּלִי לְחַשֹּׁב הַרְבֵּה הָלַךְ בְּצָעֲדִים בְּטוּחִים לְכִוּוּן גַּן הָעִיר וּלְאֶשְׁרוֹ מָצָא שָׁם אֶת לַייְבֵּל יוֹשֵׁב עַל אַחַד הַסַּפְסָלִים, וּבְלִי הִסּוּסִים נִגַּשׁ אֵלָיו וְשָׁאַל בִּשְׁלוֹמוֹ בְּסֶבֶר פָּנִים יָפוֹת וּבִידִידוּת רַבָּה כְּאִלּוּ לֹא קָרָה אִתּוֹ שׂוּם דָּבָר, לַייְבֵּל זֶה הֵכָּה בְּתְדְהֵמָה גְּדוֹלָה לְמַרְאֵה עֵינָיו שֶׁיְּהוּדִי חֲרֵדִי עִם זָקָן וּפֵאוֹת כְּרַבִּי יִצְחָק מְדַבֵּר אֵלָיו בִּנְעִימוּת וִידִידוּת כָּזוֹ, וְעוֹד יוֹתֵר נִשְׁתּוֹמֵם

מֵרַבִּי יִצְחָק אֲשֶׁר בְּתוֹר תּוֹשָׁב נַלְנָצ'וֹב שֶׁיְּהוּדֶיהָ הֵם מִתֵּי מִסְפָּר לֹא יָדַע כְּלָל שֶׁהוּא לֵייבְּל כְּבָר הֵמִיר דָּתוֹ וְנִתֵּק כָּל קֶשֶׁר עִם הַיְּהוּדִים? וּבְכָל הַהוֹפָעָה וְהַשְּׁאֵילַת שָׁלוֹם הַפִּתְאֹמִית וְהַיְּדִידוּתִית שֶׁל רַבִּי יִצְחָק שֶׁלֹּא הִתְכּוֹנֵן לָהֶם כְּלָל לֵייבְּל הַמְּשֻׁמָּד, עָשְׂתָה עָלָיו רֹשֶׁם כַּבִּיר וְחוֹלְלָה בְּקִרְבּוֹ מַהְפֵּכָה זְעִירָה וְהֶחְלִיט גַּם הוּא לְהָשִׁיב שָׁלוֹם לְרַבִּי יִצְחָק וּלְהִתְנַהֵג אִתּוֹ כְּאִלּוּ לֹא קָרָה דָּבָר, וְכָכָה נִכְנְסוּ שְׁנֵיהֶם בְּשִׂיחָה מְמֻשֶּׁכֶת בְּנוֹשְׂאִים וְעִנְיָנִים שׁוֹנִים שֶׁיֵּשׁ בָּהֶם שָׂפָה מְשֻׁתֶּפֶת, בְּגַמַר הַשִּׂיחָה הִזְמִין אוֹתוֹ רַבִּי יִצְחָק לְהִפָּגֵשׁ שֵׁנִית לְמָחֳרַת בְּאוֹתוֹ הַמָּקוֹם, וְלֵייבְּל זֶה מִתּוֹךְ סַקְרָנוּת מְאֻפֶּקֶת מָה רוֹצֶה מִמֶּנּוּ בְּשִׂיחוֹתָיו הַשּׁוֹנוֹת נָעָתַר לְהַזְמָנָתוֹ לַמְרוֹת אִי נְעִימוּתוֹ וְהָרָגְשָׁתוֹ הַמּוּזָרָה מֵהַמְּצָאוֹ בִּמְחִצָּתוֹ שֶׁל יְהוּדִי, לְמָחֳרַת נִפְגְּשׁוּ שׁוּב וְגַם הַפַּעַם נָסְבָה שִׂיחָתוֹ הַזְּהִירָה שֶׁל רַבִּי יִצְחָק עַל עִנְיָנִים שׁוֹנִים וְסִפּוּרִים מֵעִנְיָנִים, בְּסוֹף שִׂיחָתָם הֶעֱלָה שׁוּב רַבִּי יִצְחָק מִשְׁאֲלָתוֹ עַל פְּגִישָׁה נוֹסֶפֶת, וְכָכָה נִפְגְּשׁוּ כַּמָּה פְּעָמִים וְשׁוֹחֲחוּ כְּבָר בְּיֶתֶר יְדִידוּת וְהִתְעַנְיְנוּת, וּלְאַט לְאַט בְּנֹעַם הֲלִיכוֹתָיו אִתּוֹ הִתְחִיל רַבִּי יִצְחָק לְרַכֵּשׁ אֶת לִבּוֹ, וְכָךְ נוֹצַר בֵּינֵיהֶם מִין קֶשֶׁר פְּנִימִי הָדוּק, עַד שֶׁלֵּייבְּל הֵחֵל לִרְאוֹת בּוֹ אִישׁ אֱמוּנִים חָכָם וּפִקֵּחַ וְעָשִׁיר בְּחָכְמַת חַיִּים וּכְדַאי לְהִתְיַדֵּד אִתּוֹ כְּדֵי לִלְמֹד מִמֶּנּוּ הַרְבֵּה חָכְמָה וּתְבוּנָה בְּתַהֲלוּכוֹת הַחַיִּים, וּבְסִבּוּבִים כְּאֵלּוּ הִצְלִיחַ רַבִּי יִצְחָק לַחֲדֹר לְתוֹךְ מִפְתְּחֵי לִבּוֹ וְלִפְרֹט עַל נִימֵי נַפְשׁוֹ עַד שֶׁנִּגַּע בַּנְּקֻדָּה הָעֲדִינָה שֶׁל עֲזִיבָתוֹ מְקוֹר מוֹצָאוֹ וֶאֱמוּנַת אֲבוֹתָיו, וְאָז הֶעֱלָה וְהֶעֱבִיר עַל פָּנָיו תְּמוּנָה שְׁחוֹרָה וְקוֹדֶרֶת מֵהַשְּׁאוֹל תַּחְתִּית שֶׁהוּא מָצוּי בָּהּ כָּעֵת, בַּאֲשֶׁר הָלַךְ לַחֲצֹב בּוֹרוֹת נִשְׁבָּרִים וּלְהַכְרִית עַצְמוֹ מִמְּקוֹר הַחַיִּים הַנִּצְחִיִּים, וּמַה גָּדוֹל פִּשְׁעוֹ וְחַטָּאתוֹ בְּמֹרְדוֹ וּמַעֲלוֹ בֵּאלֹהִים חַיִּים, וְהָעָוֹל הֶעָצוּם שֶׁבְּצַע נֶגֶד אֲבוֹתָיו וְעִם יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר חָרַץ וְגָזַר כְּלָיוֹן וַאֲבַדּוֹן עַל כָּל דּוֹרוֹתָיו, וּמַה בָּצַע כִּי הֶחֱלִיף דָּתוֹ וּמָכַר נַפְשׁוֹ וְנִשְׁמָתוֹ לְהַשָּׂטָן בְּעַד נְזִיד עֲדָשִׁים לְמַעַן תַּעֲנוּגֵי בָּשָׂר מְדֻמִּיִּים הֶבְלֵי עוֹלָם הַזֶּה תְּמוּרַת הָעֹנֶג הַנִּפְלָא שֶׁבְּעוֹלַם הַגְּמוּל וְהַכֹּלוֹ טוֹב אֲשֶׁר אֵין קֵץ לְאֹשֶׁר הַמְּקֻוֶּה בָּעֲתִיד לְהָנוֹת מִזִּיו הַשְּׁכִינָה לְעוֹלְמֵי עַד וְכוּ'.

וּבְטוּב טַעַם וָדַעַת הֵחֵל לְהַסְבִּיר לוֹ רַבִּי יִצְחָק מֵעֵין אוֹתָם הַדְּבָרִים הַטּוֹבִים שֶׁשּׁוֹחַח עִם אֲבִיו בְּעֵת פְּגִשׁוֹ אוֹתוֹ לָרִאשׁוֹנָה לִפְנֵי שׁוּבוֹ לְיַהֲדוּתוֹ, אֶלָּא הַפַּעַם אֵצֶל בְּנוֹ לֵייבְּל הִדְגִּישׁ בְּפָנָיו עוֹד יוֹתֵר בַּאֲרִיכוּת הַהֶבְדֵּל הֶעָמֹק בֵּין קְדֻשַּׁת יִשְׂרָאֵל לָעַמִּים בְּמַהוּת וְאֵיכוּת, וְעָבְדָא קַיֶּמֶת זוֹ כִּי נָכְרִי הַמִּתְגַּיֵּר הוֹפֵךְ לִיהוּדִי לְכָל דָּבָר, אֲבָל יְהוּדִי הַמִּשְׁתַּמֵּד חַס וְשָׁלוֹם יִהְיֶה מִי שֶׁיִּהְיֶה אִם הוּא רַק נוֹלַד יְהוּדִי כְּבָר אֵינוֹ יָכוֹל לְהֵהָפֵךְ לְנָכְרִי וּלְהַחְלִיף נִשְׁמָתוֹ הַיְּהוּדִית בְּשׁוּם אֹפֶן שֶׁבָּעוֹלָם וְלֹא יַעֲזֹר לוֹ שׁוּם פְּעֻלָּה לְהָסִיר יַהֲדוּתוֹ מִמֶּנּוּ, וְכָל חֻקֵּי הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוֹת שֶׁקִּבְּלוּ יִשְׂרָאֵל מִפִּי הַגְּבוּרָה חָלִים עָלָיו כָּל יְמֵי חַיָּיו בֵּין לְשָׂכָר בֵּין לְעֹנֶשׁ, "כִּי קְדוּשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְאוֹרַיְתָא וְיִשְׂרָאֵל כֻּלָּא חַד הוּא". וְאֵין הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ רוֹצֶה בְּנִתּוּק

הַקָּשֶׁר שֶׁל הַחוּט הַמְשֻׁלָּשׁ הַזֶּה, וְעַל כֵּן יִשְׂרָאֵל אַף עַל פִּי שֶׁחָטָא יִשְׂרָאֵל הוּא, וְדַרְכֵי הַתְּשׁוּבָה פְּתוּחִים לְפָנָיו תָּמִיד, וְהוּא בְּרַחֲמָיו יִתְבָּרַךְ פּוֹתֵחַ יָד בִּתְשׁוּבָה לְקַבֵּל פּוֹשְׁעִים וְחַטָּאִים, וּמִתְּשׁוּבַת הָרְשָׁעִים לְהַנִּדָּחִים הָאֵלֶּה נִתְגַּדֵּל וְנִתְקַדֵּשׁ שְׁמוֹ הַגָּדוֹל יִתְבָּרַךְ יוֹתֵר וְיוֹתֵר, וְכַמּוּבָא בְּלִקּוּטֵי מוֹהֲר"ן בְּשֵׁם הַזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ עַל יִתְרוֹ, בְּשָׁעָה שֶׁאָמַר "עַתָּה יָדַעְתִּי כִּי גָּדוֹל ה' מִכָּל הָאֱלֹקִים". (אַחֵרֵי שֶׁעָבַר כָּל מִינֵי עֲבוֹדָה זָרָה שֶׁבָּעוֹלָם) אָז נִתְעַלָּה וְנִתְיַקֵּר שְׁמוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, וְכָל זֶה הָיָה מִגֹּדֶל רַחֲמָנוּתוֹ וַחֲנִינוּתוֹ יִתְבָּרַךְ עַל עַם סְגֻלָּתוֹ עַם הַנִּבְחָר מִכָּל הָעַמִּים כִּי יַעֲקֹב בָּחַר לוֹ יָהּ, וְעַל הַזְּכִיָּה הַגְּדוֹלָה הַזֹּאת שֶׁנִּפַּל בְּחֵלֶק ה' עַמּוֹ קָבְעוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל לְבָרֵךְ בְּכָל יוֹם בִּרְכַּת הוֹדָאָה מְיֻחֶדֶת "שֶׁלֹּא עָשַׂנִי גּוֹי", וְכֵן בִּרְכַּת "אֲשֶׁר בָּחַר בָּנוּ מִכָּל הָעַמִּים וְנָתַן לָנוּ אֶת תּוֹרָתוֹ".

וְכֵן הָרְאָה לוֹ רַבִּי יִצְחָק נוֹכְחוּת שֶׁכָּל צַעֲדוֹ הָיָה רַק מֵחֲמַת הַיֵּאוּשׁ שֶׁל אָבִיו וְשֶׁלּוֹ הַנּוֹבֵעַ מֵחֹסֶר הַיְדִיעָה וְהַהַכָּרָה בְּכָל הַדְּבָרִים הַנַּ"ל וְלָכֵן אֲפַס תִּקְוָתָם שֶׁכְּבָר אֵין לוֹ דֶּרֶךְ חֲזָרָה לָשׁוּב לֶאֱמוּנַת אֲבוֹתָיו וְלִבְנוֹת בַּיִת בְּיִשְׂרָאֵל, אֲבָל כָּעֵת שֶׁשָּׁמַע כְּבָר הַפֶּרֶק חָשׁוּב בֶּאֱמוּנַת יִשְׂרָאֵל וְכֹחָהּ שֶׁל תְּשׁוּבָה, אִם כֵּן כָּל מַעֲשֵׂה הִשְׁתַּמְּדוּתוֹ בָּטֵל וּמְבֻטָּל כַּחֶרֶס הַנִּשְׁבָּר וְהִנֵּה יְהוּדִי כְּמִקְדָּם לְכָל דָּבָר, וּבִתְשׁוּבָה גְּמוּרָה וַחֲרָטָה עַל כָּל מַעֲשָׂיו יִתְעַלֶּה לְמַדְרֵגָה גְּבוֹהָה מְאֹד בְּמָקוֹם שֶׁבַּעֲלֵי תְּשׁוּבָה עוֹמְדִים, וְאָז מַתְחִיל בְּחַיִּים חֲדָשִׁים וְאֵין דָּבָר חוֹצֵץ וּמַעֲכֵב בְּיָדוֹ לְהָקִים בַּיִת וּמִשְׁפָּחָה בְּיִשְׂרָאֵל וּלְהַמְשִׁיךְ שַׁרְשֶׁרֶת הַזְּהָב עַד סוֹף כָּל הַדּוֹרוֹת.

אַחֲרֵי הָאֱמֶת וְהַדְּבָרִים הָאֵלֶּה שֶׁיָּצְאוּ מִלִּבּוֹ הַדּוֹאֵג וְהַכּוֹאֵב שֶׁל רַבִּי יִצְחָק, הִתְחִיל לֵייבֶּל לְפַקֵּחַ עֵינַיִם וְלִרְאוֹת בַּעֲלִיל הַטָּעוּת הַמָּרָה וְהַמַּשְׁגֶּה הֶחָמוּר שֶׁעָשָׂה בְּחַיָּיו, וְשֶׁבֶּאֱמֶת צָדַק מְאֹד רַבִּי יִצְחָק בְּכָל דְּבָרָיו וְרַק הַיֵּאוּשׁ וַאֲבַדּוֹן הַתִּקְוָה גָּרַם לוֹ לְכָל זֶה, וּבְאוֹתָהּ שָׁעָה גָּמְלָה הַהַחְלָטָה בְּלִבּוֹ שֶׁלֹּא יָשׁוּב עוֹד לְכִסְלָה וְיַחֲזֹר כְּבָר לֶאֱמוּנַת אֲבוֹתָיו, וְרֹאשִׁית צַעֲדוֹ יַחְדִּיל מִבִּקּוּרָיו בַּמְּנָזָר וְיַפְסִיק הַמַּגָּע עִם הַכְּמָרִים שֶׁשָּׁהָה עַד כֹּה בְּמֻחָצָתָם. וְהִבִּיעַ זֹאת בִּפְנֵי רַבִּי יִצְחָק, אָמְנָם הוּא מִתְלַבֵּט קָשׁוֹת אֵיךְ יוּכַל לָצֵאת וּלְהִנָּצֵל מִצִּפָּרְנֵיהֶם שֶׁל הַכְּמָרִים אַחֲרֵי שֶׁהוּא קָשׁוּר בָּהֶם בְּכָל תַּהֲלִיכֵי חַיָּיו, וְהֵם בְּוַדַּאי לֹא יְוַתְּרוּ עָלָיו וְלֹא יַעַזְבוּהוּ עַל נְקָלָה. וּבְעָיָה קָשָׁה זֹאת נִהְיְתָה בְּעֵינֵי רַבִּי יִצְחָק מִכְּשׁוֹל רְצִינִי בְּדַרְכּוֹ חֲזָרָה שֶׁל לֵייבֶּל, וְנָפַל בְּדַעְתּוֹ לְגוֹלֵל הַפְּרָשָׁה הַזֹּאת לִפְנֵי אַנְשֵׁי הַקְּהִלָּה אוּלַי יַעַמְדוּ הֵם בְּעֶזְרָתוֹ לְהַצָּלַת נַפְשׁוֹ שֶׁל לֵייבֶּל, וּבְשִׂמְחָה רַבָּה סִפֵּר לָהֶם כָּל הַמְּאֹרָע עִם לֵייבֶּל, וְאֵיךְ הִצִּילַיחַ ה' בְּיָדוֹ לְפַגְּשׁוֹ וּלְשַׁכְנְעוֹ שֶׁיָּשׁוּב לְחֵיק הַיַּהֲדוּת וְשֶׁיִּמְנַע עַצְמוֹ כְּכָל הָאֶפְשָׁר לָבוֹא בְּמַגָּע עִם הַכְּמָרִים, וְעַתָּה זְקוּקִים לְטַכֵּס עֵצָה אֵיךְ לְהוֹצִיאוֹ לְגַמְרֵי מִיְּדֵי הַכְּמָרִים, הֵם בְּשָׁמְעָם זֹאת מִפִּי רַבִּי יִצְחָק הֵכּוּ בְּתִמָּהוֹן גָּדוֹל וַיָּפֶג לִבָּם לְהַאֲמִין זֹאת שֶׁלֵּייבֶּל הַמְשֻׁמָּד רוֹצֶה שׁוּב לְהִתְיַהֵד, אָמְנָם יָדְעוּ בְּרַבִּי יִצְחָק שֶׁאֵינוֹ מְכַזֵּב וְלָכֵן טָפְחוּ לוֹ עַל שִׁכְמוֹ כְּגִבּוֹר וּמִנְצַחַ בְּפָעֳלוֹ הַנִּשְׁגָּב

שֶׁל הַצַּלַּת נֶפֶשׁ יִשְׂרָאֵל מִשְׁמָד, וּכְמוֹ אֲצֶל אֲבִיו רַבִּי יִשְׂרָאֵל מֵאִיר כֵּן הִכִּירוּ וְרָאוּ גַּם עַכְשָׁיו בְּרַבִּי יִצְחָק אִישׁ חָסִיד וּבַעַל נֶפֶשׁ אֲשֶׁר אֱמוּנָתָם וּבִטָּחוֹנוֹ וּמְסִירוּתוֹ לְכָל דָּבָר שֶׁבַּקְדֻשָּׁה שׁוֹאֵב מִמָּקוֹר נֶאֱמָן סִפְרֵי מוֹהַר"ן זַ"ל מִבְּרֶסְלֶב. אַחֲרֵי הַבְּשׂוֹרָה הַמְשַׂמַּחַת תָּלוּי וְעוֹמֵד בִּפְנֵיהֶם הַשְּׁאֵלָה מַה יֵּשׁ לַעֲשׂוֹת בְּנִדּוֹן הַצַּלַּת לֵייבְּל.

כְּשֶׁהִגִּיעוּ יְמֵי הַקַּיִץ וְהָעֲיָרָה נַלֶנְצ'וֹב נִתְמַלְּאָה נוֹפְשִׁים וּמַבְרִיאִים (כָּאָמוּר בְּרֹאשׁ הַסִּפּוּר), הִקְרָה ה' שֶׁהִגִּיעַ גַּם לְנַלֶנְצ'וֹב אִישׁ עָשִׁיר נִכְבָּד יְהוּדִי בַּנָּקַאי מֵעִיר פְּלוֹנְסְק הָרְחוֹקָה אֲשֶׁר נִמְצֵאת בַּקְצֶה הַשֵּׁנִי שֶׁל פּוֹלַנְיָה, הוּא בָּא בִּפְקֻדַּת רוֹפֵא לְהִתְרַפֵּא שָׁם וְצִוָּה עָלָיו לְהַאֲרִיךְ אֶת טִפּוּלוֹ הָרְפוּאִי עַד אַחֲרֵי חַג הַסֻּכּוֹת עֵקֶב מַחֲלָתוֹ הַמְמַשֶּׁכֶת, וְנִזְדַּמֵּן שֶׁבִּימֵי חַג הַסֻּכּוֹת כַּאֲשֶׁר יָשַׁב הַגְּבִיר הַנַּ"ל בְּסֻכָּתוֹ שֶׁל אֶחָד מִנִּכְבְּדֵי הָעֲיָרָה עִם עוֹד אַנְשֵׁי הָעֲיָרָה, נִתְגַּלְגְּלָה שִׂיחָתָם מֵעִנְיָנוֹ שֶׁל לֵייבְּל, הֵם סִפְּרוּ לוֹ מַה שֶּׁהִתְרַחֵשׁ עִמּוֹ וְאֵיךְ הִצְלִיחוּ לַהֲנִיעוֹ מֵחַיֵּי הַשְּׁמָד וּלְהַשְׁפִּיעַ עָלָיו שֶׁיּוֹקִיר רַגְלָיו מִבֵּית הַכְּמָרִים, אֲבָל עִקַּר דַּאֲגָתָם כָּעֵת הוּא אֵיךְ לְהַרְחִיקוֹ לְגַמְרֵי מֵהַמָּקוֹם הַזֶּה אֲשֶׁר הוּא עָלוּל עוֹד חֲלִילָה לִכְּפֹל שׁוּב בְּיָדָם, בִּגְלַל קִרְבָתוֹ אֲלֵיהֶם, הַגְּבִיר הַנַּ"ל בְּשָׁמְעוֹ כָּל זֹאת אָמַר לָהֶם שֶׁהוּא מְעֻנְיָן מְאֹד לִרְאוֹת אֶת לֵייבְּל, וּבְכֵן הַזְמִינוּ אוֹתוֹ לַסֻּכָּה, כְּשֶׁרָאָה אוֹתוֹ הַגְּבִיר מָצָא חֵן בְּעֵינָיו כִּי הוּא הָיָה יְפֵה תֹּאַר וְגַם פִּקֵּחַ, וּמִיָּד הִצִּיעַ לוֹ לִנְסֹעַ אִתּוֹ לְעִיר פְּלוֹנְסְק, וּמִבְּלִי לְהַסֵּס בַּדָּבָר הִסְכִּים לֵייבְּל לְהַצָּעָתוֹ, וַיִּסְעוּ שְׁנֵיהֶם לִפְלוֹנְסְק אַחֲרֵי חַג הַסֻּכּוֹת, וּמִנִּי אָז נִשְׁמוּ לְרִוָחָה יְהוּדֵי נַלֶנְצ'וֹב מֵהַפָּרְשָׁה הַסּוֹעֶרֶת שֶׁל לֵייבְּל.

בִּרְבוֹת הַיָּמִים עָזַב גַּם רַבִּי יִצְחָק בְּרֶייטֶר אֶת נַלֶנְצ'וֹב וְעָבַר לָגוּר בְּעִיר הַבִּירָה וְרִשָּׁא, וְנִסַּע אִתּוֹ יַחַד גַּם רַבִּי יִשְׂרָאֵל מֵאִיר הַבַּעַל תְּשׁוּבָה עִם מִשְׁפַּחְתּוֹ, כִּי נַפְשׁוֹ נִקְשְׁרָה כָּל כָּךְ בְּנֶפֶשׁ רַבִּי יִצְחָק עַד שֶׁלֹּא הָיָה יָכוֹל לְהִפָּרֵד מִמֶּנּוּ וְלִהְיוֹת בִּלְעָדָיו, שָׁם בְּוָרְשָׁא נָהֲפַךְ עָלָיו הַגַּלְגַּל כִּי בְּעִיר גְּדוֹלָה כָּזוֹ הִשְׁתַּנּוּ הַתְּנָאִים לְגַמְרֵי וּמִמִּקְצוֹעוֹ כְּפָחָח לֹא הִתְפַּרְנֵס בְּנָקֵל כִּי לֹא הָיָה יָדוּעַ כְּבַעַל מִקְצוֹעַ מְעֻלֶּה, וְלָכֵן סָבַל הַרְבֵּה עֲנִיּוּת וְדַחֲקוּת אוּלָם קִבֵּל הַיְסוּרִים בְּאַהֲבָה בְּיָדְעוֹ שֶׁלְּפִי הֶעָבָר שֶׁלּוֹ עֲדַיִן מִתְנַהֵג עִמּוֹ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בְּחֶסֶד גָּדוֹל (ועי' בליקו"מ יס' קסה שֶׁמְּפָרֵשׁ שָׁם הַפָּסוּק "וְאָהַבְתָּ לְרֵעֲךָ כָּמוֹךָ אֲנִי ה' וְאַהֲבְתָּ לְרֵעֲךָ, שֶׁתֶּאֱהַב וּתְקַבֵּל הָרַע וְהַיְסוּרִים הַבָּאִים עָלֶיךָ חַס וְשָׁלוֹם. כִּי כָּמוֹךָ, כְּמוֹ שֶׁאַתָּה הֱיֵנוּ לְפִי מַעֲשֶׂיךָ, אֲנִי ה', בַּעַל הָרַחֲמִים עֲדַיִן מִתְנַהֵג עִמְּךָ בְּרַחֲמִים.) וְעַל כֵּן הֻכְרַח רַבִּי יִצְחָק לְצָרְפוֹ פַּרְנָסָתוֹ לְהִסְתּוֹבֵב בַּחֲצֵרוֹת וּבַבָּתִּים וּלְבַקֵּשׁ שֶׁיִּתְּנוּ לוֹ כֵּלִים לְתַקֵּן.

אַחֲרֵי שָׁנִים רַבּוֹת הָצְרַךְ בַּעַל הַסִּפּוּר הַזֶּה (שֶׁהָיָה מִתּוֹשָׁבֵי נַלֶנְצ'וֹב) לִנְסֹעַ לְעִיר וַרְשָׁא, וְנִזְדַּמֵּן לוֹ שָׁם לִכְּנֹשׁ אֶת אֲחוֹתוֹ שֶׁל לֵייבְּל, וְכַמּוּבָן שָׁאַל אוֹתָהּ לִשְׁלוֹמוֹ שֶׁל לֵייבְּל הַגָּר בִּפְלוֹנְסְק וּמֶה עָלָה שָׁם בְּגוֹרָלוֹ, עָנְתָה וְאָמְרָה לוֹ לֵייבְּל? הוּא הַיּוֹם מֵחֲשׁוּבֵי קְהִלַּת

פְּלוֹנְסְק, וְהִיא סִפְּרָה לוֹ שֶׁלֵּייבְּל הִשְׁתַּנָּה לְגַמְרֵי, וּמַזָּלוֹ הֵאִיר לוֹ פָּנִים וַיְהִי שָׁם אִישׁ מַצְלִיחַ וְעוֹשֶׂה חַיִל, וְהוּא כָּעֵת אֶחָד מֵחֲשׁוּבֵי הָעִיר וְגַם אִישׁ אָמִיד וְעָשִׁיר גָּדוֹל, וְאִי אֶפְשָׁר כַּיּוֹם לָבוֹא אֶל לֵייבְּל וּלְדַבֵּר אִתּוֹ בְּלִי הַזְמָנָה שֶׁל כַּמָּה יָמִים מֵרֹאשׁ, וְאֵין לְךָ מוֹסָד יְהוּדִי בִּפְּלוֹנְסְק שֶׁלֵּייבְּל אֵינוֹ מְיֻצָּג שָׁם, בְּקִצּוּר לֵייבְּל הוּא יְהוּדִי חָשׁוּב בֵּין חֲשׁוּבֵי הָעִיר וּמְעֹרָב וּמְעֹרֶה בְּכָל עִנְיְנֵי הַקְּהִלָּה, סוֹף דָּבָר הֶעֱבִיר לֵייבְּל גַּם אֶת אָבִיו וּמִשְׁפַּחְתּוֹ מִוַּרְשָׁא לְעִירוֹ פְּלוֹנְסְק, וְדָאַג לְכָל צָרְכֵיהֶם, וַיְכַלְכֵּל לֵייבְּל אֶת אָבִיו וּמִשְׁפַּחְתּוֹ בְּכָבוֹד גָּדוֹל.

עוֹד יֶשְׁנָם אֹתָנוּ כַּמָּה זְקֵנִים מֵחֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב (וּמֵהֶם גַּם בַּעַל הַסִּפּוּר) אֲשֶׁר הִכִּירוּ הֵיטֵב וְזוֹכְרִים אֶת יִשְׂרָאֵל מֵאִיר הַפֶּחָח בְּפַחְזוּתוֹ וּבְקִלְקוּלוֹ וְאַחַר כָּךְ אֶת רַבִּי יִשְׂרָאֵל מֵאִיר הַבַּעַל תְּשׁוּבָה בְּצִדְקָתוֹ וַחֲסִידוּתוֹ, וְיוֹדְעִים לְסַפֵּר עָלָיו נִפְלָאוֹת מֵעֲבוֹדַת הַקֹּדֶשׁ שֶׁלּוֹ הַתְּמִימָה וְהַפְּשׁוּטָה, שֶׁהָיָה בַּעַל בְּכִי גָּדוֹל בְּעֵת תְּפִלָּתוֹ שֶׁהִתְפַּלֵּל בַּחֲמִימוּת הַלֵּב, תָּמִיד הָיָה מְבַקֵּשׁ מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ שֶׁיַּחֲזִירֵהוּ בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה, וְיִזְכֶּה לְתַקֵּן בְּחַיָּיו אֶת כָּל הֶעָבָר שֶׁלּוֹ, וּבְעֵת הִסְתּוֹבְבוּ בַּחֲצֵרוֹת בָּעִיר וַרְשָׁא לְבַקֵּשׁ כֵּלִים לְתִקּוּן הָיָה נוֹהֵג לִצְעֹק בְּקוֹל, רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, וויא בִּין אִיךְ זוֹכֶה זִיךְ צִי פָּאַרְעַכְטִין אִין צִי פְּעַרְלֶייטִין 45 (בִּלְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ, רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אֵיךְ אֲנִי זוֹכֶה לְתַקֵּן וּלְהַשְׁלִים אֶת עַצְמִי) וְהָאֲנָשִׁים חָשְׁבוּ לְתָמֵם שֶׁהוּא צוֹעֵק שֶׁיִּתְּנוּ לוֹ כֵּלִים לְתִקּוּן וְלִבּוּן [וְהוֹדוֹת לְגִבּוֹר סְפוּרֵנוּ רַבִּי יִצְחָק בְּרֵייטֶר זְכֵה לְאַחֲרִית טוֹב וּלְנַחַת יְהוּדִי].

בְּקֶשֶׁר לְחִזֵּק אֱמוּנָתוֹ וּבִטָּחוֹנוֹ וְכֹחַ עַקְשָׁנוּתוֹ וְסַבְלָנוּתוֹ שֶׁל רַבִּי יִצְחָק כְּלַפֵּי קֵרוּבָם שֶׁל רַבִּי יִשְׂרָאֵל מֵאִיר וּבְנוֹ לֵייבְּל כְּדַאי לְצַיֵּן כָּאן הַמַּאֲמַר זַ"ל (שבת לא) מ"ש הג' נְכָרִים אַחֲרַי שֶׁנִּתְגַּיְּרוּ קַפְּדָנוּתוֹ שֶׁל שַׁמַּאי בְּקֶשֶׁה לְטָרְדָנוּ מִן הָעוֹלָם עַנְוָתָנוּתוֹ שֶׁל הִלֵּל קֵרְבָנוּ תַּחַת הַשְּׁכִינָה. (נעתק מספר אולפן חד"ת).